

»SLOVENE« volja

ne pošti na vsi strani Jugo-

slavije in v Ljubljani:

za celo leto naprej . . . K 180—

za pol leta 90—

za četrt leta 45—

za en mesec 15—

za izposojnino celotnega K 240—

Sobotna izdaja: —

za celo leto K 30—

za izposojnino 35—

SLOVENE

Inserati:

Enostopna politurca (59 mm

širina in 3 mm višina) —

prostor po K 4—

za enkrat po K 4—

uredni razpisni, postava

itd. po K 6—

Pri večjem naročilu popusta

Najmanjši oglas 39/9 mm K 24—

Izhaja vsak dan izvenredni po-

nedeljek in dan po prazniku,

ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Recepti se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava, št. 326.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 850 za naročnike in št. 348 za oglaš.
avstr. in češke 24.797, ogr. 24.511, bom.-here, 7563.

Dr. U. P.

Dva proračuna.

Istočasno sta zagledala svet dva proračuna za l. 1920-21, jugoslovanski in italijanski. O italijanskem vemo iz debate v »Zbornici« nekaj zanimivosti. Tako je naglašal liberalno-demokratski poslanec Fiamingo, da zakladni minister Meda ni postal čistega olja, ker se je izognil resnični številki proračunskega deficita za l. 1920-21 s tem, da je nasplošno naznačil izredni primanjkljaj s 13 do 14 milijardami, resnica pa da je vse drugačna, če pomislimo na stroške pretekli leta 1919/20, znašajoče 29 milijard. Letošnji proračun bo torej gotovo dosegel 30 milijard stroškov, ker je treba 5 milijard za javne nastavitve, 6 milijard pa za cenejši kruh: Letos namreč naženje Italija 30 milijonov stotov žita, dočim ga potrebuje 65 milijonov. Stroškov za vojsko je stalno za 10 milijard. Celotnih stroškov je potemtakem 30 milijard, dočim znašajo redne letne davščine nekaj malega nad 8 milijard, tako da mora napraviti vlada na mesec za 1 in pol milijard dolga. Primanjkljaj bo med tem došel do svote 70 (po fin. min.) 90 milijard. Dohodki iz davka na vojne dobičke so upoštevni s vsoto 4 do 5 milijard, drugi morebitni dohodki iz posebnih davkov pa z eno milijardo. Tako pa bo še vedno treba dodati 18—20 milijard. Kako? S posojilom v tujini? Ne, nego z natisom papirnatih milijard: krožilo bo toliko več novih lir in s tem bo padla vrednost lire ter pomnožila ekonomski in socialni nered. Samo en izhod je možen, in sicer tako, da dobi lira zopet polno svojo vrednost. Zato se je treba z železno voljo vrniti k bilanci 8—9 milijard, katere je možno pokriti z rednimi dohodki. To bi dalo liri prejšnjo moč, državi pa pomagalo zopet v finančni in politični ugled.

Tako Fiamingo.

Proračun našega finančnega ministra je znan. Stroškov našteva rednih 3.394.356.500, izrednih 803 milijone ali skupaj nekaj nad 4 milijarde 197 milijonov dinarjev (D=L), dočim našteva dohodkov za nekaj nad 3 milijarde 884 milijonov. To je proračun ima 111 milijonov primanjkljaja. Redni italijanski deficit za l. 1920-21 je proračunan na poldrugo milijardo!

Zanimiva je v obeh proračunih postavka za — vojsko. V italijanskem znaša 10 milijard ali tretjino vseh stroškov (30 milijard), pokriva pa po gornjih podatkih za dobri dve milijardi vse redne državne dohodke! Izdatki za vzdrževanje vojske snedo torej vso, kar plača državi Italijansko ljudstvo in še ostane za 2 milijardi deficita na račun militarizma! V

Jugoslaviji? Ni mala vsota 1 in pol milijarde za našo vojsko, toda všteta je med »redne« izdatke ter sne le tretjino rednih dohodkov.

Dasi sta oba proračuna le v glavnih obrisih znana, vendar že iz njiju splošne označbe lahko izvajamo gotove splošne zaključke.

Najznačilnejše je, da Italijo militarizem vse huje tare kot nas, dasi tudi mi ječimo pod njim. Krivda tiči največ ravno na Italiji radi — londonskega pakta, ker ji ta ne pusti, da bi popolnoma demobilizirala ter reducirala vojaške stroške na najmanjši minimum. Italiji ravno londonski pakt ne pusti, da bi se mogla vrniti k takemu gospodarstvu, kakor ga priporoča »železno voljo« poslanec Fiamingo. Zasedba jadranskega obrežja in Albanije je Italiji prinesla nad 10 milijard stroškov v poldrugem letu, koliko pa jih bo še, če se po nameri Giolittija in pristašev zavleče rešitev jadranskega vprašanja do neskončnosti, to pa se ne da določiti. Stroški bodo ogromni, dobička pa — ? Deficit, ki leži že danes tako silno na Italiji, je tako ogromen, da nadaljnje milijardne obremenitve nikakor ne more zdržati, če le malo preudarimo, da jo okupacija tostranskega obrežja stane doslej nad 10 milijard. Za koliko more zvišati še Italija težo svojega letnega 30 milijardnega proračuna? Koliko časa bo še morala in mogla vsled svoje neumne politike vzdrževati armado, ki jo stane stalno na leto 10 milijard? Vzdrževati pa jo bo morala do negotovosti, ker napetost med Jugoslavijo in Italijo, med njo in Nemci, Albanci in Libijci itd., ne bo poenotila toliko časa, dokler bo hotela ravno na londonskem paktu stoječa Italija. Je pa to znosljivo za državo, ki mora za odškodnino in popravilo razbitega celega ozemlja zabiti nad 4 novih milijard, ne da bi mogla upati, kdo jih bo vrnil, kdaj in kako, če jih bo sploh mogel?

Kdor pozna ozemlje od Triglava do Valone, ve, da je to ozemlje radi svoje zasedbe obsojeno v gospodarsko smrt in so Italiji le vir samih pasivov. Ali je za Italijo racionalno, da hoče do negotovega roka gospodariti na ozemlju londonskega pakta, to naj razmišljajo politični voditelji, ki imajo v roki usodo italijanskega ljudstva. Plačali bodo slepoto svoje zaslepljenosti vsi, politiki in ubogo ljudstvo. Zakaj priti mora trenutek, ko se zave in zasluti tako velikanska razlika je med državo, ki je ravnokar odredila po vsem ozemlju revizijsko žito, in pa državo, ki ravno radi svoje silne žitne zaloge mora na svetovni trg, ker ji to nalaga prenasitost v živilih.

Tedad jo proklelo z vsem, italijanski

naravi primernim srdom, politiko Sonnina in Giolittija ter vseh drugih političnih korifej. Spoznalo bo, da je treba iti novo, čisto novo pot, ki jo je diktiral položaj po — Kobaridu. Spoznalo bo, da je bil londonski pakt za Italijo kljuka, na katero se je sama v nacionalni slepoti — obesila.

Radi njega zahtevata vojska in prehrana v proračunu ogromno vsoto 16 milijard, ki tudi dohodke zakladnega ministra Mede, v znesku 10½ milijarde, skoro za 6 milijard — presegajo!

Ravno to pa mora dati vsakemu, še tako malo v skrivnosti državnih letnih proračunov posvečenemu državljanu, dovolj snovi za premišljanje, kdo je na boljšem in zakaj.

Zato nikakor niso neresni glasovi, ki trde, da je italijanska imperialistična politika privedla državo tik do prepada, če se ne vali že vanj z vso težo milijard in pobun...

»Niti gotovo ni imel prav,« pravi Treves v »Critica Sociale«, »da je razžalil parlament s svojo krušno okrožnico, ki jo je zbornica soglasno in burno zavrnila. Gotovo pa je imel vso pravico do vprašanja, kako se bo dal pokriti deficit v proračunu za l. 1920/21, ki bo znašal 7 do 8 milijard. Niti je storil napak, da je zavlačeval jadransko vprašanje, tembolj upravičen pa je bil njegov nekoliko pozni poziv, v katerem je naglašal potrebo skorajšnjega sporazuma z Jugoslovani.«

Posl. Treves računa le z osmimi milijardami deficita, in ne ve, kako bo Giolitti z Medo pokrtil ta »mali« deficit. Še bolj bi ga bolela glava, če bi imel pri roki prave podatke resničnega proračuna. Kje dobi Italija pokritje skoro trikrat višjega deficita, kakor ga je postavil Treves. Ali s posojilom v tujini, ali pa znotrajnim posojilom. V tujini? Na Francoskem težko, Na Angleškem? Še manj, če pomislimo, da je v Bruslju Italija prosila Anglijo, naj ji celo odpusti nekaj milijard dosedanjega dolga. V Ameriki? Wilson — molči in z njim ameriški milijarderji. Kdo bi se potem ne čudil, ako je nacionalist in imperialist di Giorgio te dni v parlamentu naglašal, da se mora jadransko vprašanje odlašati toliko časa, dokler ne bo znan izid volitev v Ameriki.

O ta — Wilsonova črta in njegova zaprtja možnaja!

Prav ima Treves, če trdi, da je name-ra, podaljšati zasedbo tujih krajev čez bodoče državne meje za nedoločen čas, isto-toliko kot s a m o r o. Toda — ali je o tem prepričana večina italijanske oficijel-ne in neoficijelne javnosti? Ali sploh še morejo stranke, ki tvorijo danes vladno večino in so odgovorne za politiko v smeri

londonskega pakta uvideti neizogibno katastrofo, ki se drži tisočkrat prokletega »patto di Londra«? Žal nam je, da italijanska ljudska stranka (»Pipi«) jadra negotovo pet...

Sojen in obsojen bo, kdor ne pomaže zbrisati vse sledi londonskega pakta!

Nečuvven škandal.

SODIŠČE BRANI VOJNE MILLJO NARJE.

Deželno sodišče v Ljubljani je izdalo dne 7. t. m. začasno odredbo, s katero se je postavilo na stališče, da so naredbe, katere je izdala deželna vlada, neveljavne. V zadevi, ki jo zastopa dr. Tavčar, je izdalo deželno sodišče nastopno začasno odredbo:

»V varnost najemnih pravic družbe »Alko«, zastopane po dr. Ivanu Tavčarju, odv. v Ljublj., do prostorov v Kolizeju, vzetih v najem po družbi z o. z. »Alko« v Ljubljani, prepoveduje se državnemu stanovniškemu uradu v Ljubljani, oziroma poverjenstvu deželne vlade za socialno skrb v Ljubljani vsako vmešavanje v najemniško pogodbo, katero je sklenila družba »Alko« glede svojih obratnih prostorov v hiši št. 13 na Gosposvetski cesti ter opustiti tudi vsako prisilno izpraznitev teh prostorov na podlagi odlokov deželne vlade za Slovenijo z dne 18. julija 1919, št. VII—2930/20, in sicer za toliko časa, da postane pravomočna razsodba, ki se bo izdala v pravdi družbe »Alko« zoper državni erar kraljestva SHS radi priznanja neveljavnosti odpovedi Cg I 171/20, nadalje pa do 1. julija 1921. Razlogi: Z odlokom z dne 18. junija 1920, št. 1920, št. VII 2930/20, je izrekla deželna vlada za Slovenijo, poverjenstvo za socialno skrb v Ljubljani, da je odpoved trgovskega lokala, najetega v hiši št. 13 na Gosposvetski cesti od Viljema Spitzerja in izdana temu od državnega stanovniškega urada tudi nasproti družbi »Alko« veljavna ter se ima izvršitev izvesti tekom 8 dni po dostavitvi odloka.

Družba »Alko« je vložila 6. t. m. zoper drž. erar tožbo Cg 171/20 na priznanje neveljavnosti te odpovedi ter obenem predlagala začasno odredbo, kakršna je zgoraj v sklepu dovoljena in je predlagateljica omenila, da se ji je citirani odlok poverjenstva za socialno skrb dostavil 23. junija 1920.

Ze s tem odlokom samim je dokazano: 1. obstoj najemniške pogodbe »Alko« do spornih obratnih prostorov; 2. nevarnost, da se družbi ti prostori vsak čas s silo in to na ukrenitev poverjenstva za soc. skrb

LISTEK.

Dr. Fr. Stelč in Fr. Tersegla:

„Sveta Rusija“.

(Dalje.)

Še par besed o političnem življenju pravoslavni vernikov ruske cerkve.

Pravoslavni so še pred boljševizmom začeli poleg izobraževalnega dela udeleževati se predvsem volitev v mestne dume (sveti), kajti ravno v mestih se nahaja najzdravejši in najzavednejši verski element. V Sibiriji oni sedaj podpirajo »Vserusko nacionalno zvezo« (»Vserossijskij nacionalnyj sojuz« — ena najmočnejših političnih skupin, ki podpirajo diktatorja admirala Kolčaka), ki je njem na ljubo sprejela v svoj program »verskonravno vzgojo naroda«; kljub temu pa so ostali kot stranka neodvisni pod imenom »cerkveno-farna stranka« (cerkveno-prihodskaja partija). Imajo precejšen ugled, ki se ga druge stranke bojijo, zato jih n. pr. kadeti skušajo pridobiti za se. Vender je čisto neverjetno, da bi oni ubrali pot za liberalno buržuazijo. V nekaterih mestnih dumah so imeli uspeh; tako n. pr. 1918 v Ufi¹, kjer so dobili celo večino. Tudi volitev za prihodnji ustavodavni zbor se nameravajo udeležiti.

Glavno mesto škofije Andreja Ufimskega.

Mužikova filozofija.

Na zapadu Evrope pogosto smatramo smer Leva Nikolajeviča Tolstega za značilno za ruske verske razmere. Vendar se to mnenje tako dobesedno nikakor ne da vzdržati; pokazal bom, da je resnica v popolnoma drugi smeri. Kajti če na eni strani lahko rečemo, da se je Tolstojeva filozofija kristalizirala vedno bolj in bolj kot čisto »mužikova«, na drugi ona ne predstavlja nič enotnega, ampak je veliko bolj le zmes vsakovrstnih nazorov. V njej je i panteistični misticizem i deistični racionalizem; če bi jo pa hoteli splošno označiti, bi za to smer še najbolj odgovarjal izraz eticizem. Tolstojanstvo jemlje krščanstvo na najglobljejšo v sebi in o; metafizični temelj in milostni značaj; ono je protidogmatično v popolnem smislu te besede. Ono ne vidi v krščanstvu religiozno-filozofskega utemeljenja etike. To se pravi, da Tolstojanstvo ne vé nič o tem, da smo mi mistično členi Kristusovega telesa, da nas je On odrešil, da nas preraja in da v njem umiramo; da bomo po njem tudi vstali od smrti; da smo deležni njegovega življenja kot trta v vinogradu, kakor kaplja v potoku; da nas reka milosti božje veže z Očetom ter da smo tempelj svetega Duha; da naša dobra dela in krščansko življenje ne obstojajo samo v vršenju zakonov prirodne morale, am-

pak da so nekaj čisto novega, nadnaravnega, čegar smisel leži v tem, da se krščansko življenje vrši po zakonih nadsvetkega značaja in bitja, rekli bi najraje, da se razvija na ozadju večnosti kot klica večnega, brezkončnega in nad vse mere dragocenega življenja. Tolstojev eticizem ni nič drugega kakor prirodna morala, ki prav nič ne temelji na krščanskem življenjskem principu in ki je mogoče še jasneje kot v Tolstojanstvu kodificirana v mohamedanstvu, kjer je vse nadnaravno popolnoma odstranjeno. Precej pa spominja Tolstojev nauk na najbolj racionalistične sekte protestantstva, kot n. pr. socinianizem, unitarizem, herenhutniti itd. itd. In ravno v tem je ta nauk res v gotovem smislu podoben filozofiji ruskega mu-žika, ki je kakor Tolstojeva sestavljena iz prav pisanih elementov. Toda ta mužikova, priprosta, če hočete dobra in naivna toda nekoliko omejena filozofija ni nikakor bistven znak ruske narodne duše, ampak je le posledica zgodovinskega razvoja. Proces pokristjanjenja ruske narodne duše je bil daljši in težji kakor na zapadu. Nasprotovoli sta mu i nekulturnost i narava; zadrževala so ga i steklene notranje burje; stoletja suženjstva pod mongolskim jarmom; dalje vpliv tujeplemenskega poganstva na Ruse, pa tudi okostenelost, otrplost in odmiranje živih sil cerkve pod cazaropapizmom. V teh razmerah je bilo za narod skrajno težko povzpeti se do

mističnih, dogmatično-metafizičnih in milostnih višin in globin krščanstva, ampak je predvsem sprejemal čisto moralno stran, to se pravi: zavzel se je samo za ureditev divjih družabnih nravi, za omilitve obstoječega prava in zabičevanje zakonov dobrote, usmiljenja in odpuščenja. Pa tudi na zapadu smo se prepričali, da vodi tak eticizem brez milostne in versko-metafizične podlage nazadnje le k brez-nravnosti, kakor tudi same dogme brez praktičnega etičnega življenja ničesar ne izdajo.

Krščanstvo se sploh ne da raztrgati na dva dela, ono je nerazdelljivo enotno. Tako se je tudi ruski mužik znašel tuintam v breznravnosti kljub vsemu svojemu »eticizmu«, prirodni dobrodušnosti in dobrotelčnosti. Rezultat o ruski cerkvi je za posttranskega gledavca v osnovnih potezih tale: Dogme so okamenjele v liturgičnih molitvah, etika je popolnoma priprosta, utilitaristična in materialistična. Vse to pa se ne more zgoditi tam, kjer se da prodrati v narodno dušo v svrhu verske vzgoje in zares uteši njeno žejo po odkritju tajinstvenega nauka. Tolstoj je vero spjel na prav enostavno obliko, toda pokazalo se je, da to vodi k njenemu ponižanju; ta opasnost pa je pretila celemu ruskemu narodu seveda ne po krivdi Tolstega, ampak mogoče po krivdi ravno tistih krogov, ki so ga izobčili. (Kar se tiče izobčenja samega na sebi, pa sem mnenja, da je bilo

¹ Mužik = kmet.

ali pa stanovanj, urada odvzamejo, v katerem slučaju bi bilo ne glede na tožnici s tem povzročeno škodo sodniško uveljavljanje tožničnih pravic do najetih prostorov osobito pri sedanjih občeznanih razmerah brezdvomno vsaj otežkočeno. To so pa že razlogi, ki v smislu §§ 378., 379. in 381. z. r. opravičujejo začasno naredbo po § 382., št. 5 z. r., in to vsled nujnosti zadeve brez zaslišanja nasprotnih strank v smislu § 358. z. r. Deželno sodišče v Ljubljani, oddelek I., dne 7. julija 1920, Rekar I. r.

Predno se bomo pečali z vprašanjem, ali je sodišče pristojno v predmetni pravni zadevi razsojati, naj javnost izve, kaj da je družba »Alko«.

Nemški čifut Spitzer, ki nima v Ljubljani domovinske pravice in tudi ni jugoslovanski državljan, ima na Gospodarski cesti št. 13 zalogo in izdelovalnico za alkohol t. j. podomače za šnops. Vsak pošten človek, ki ni ravno abstinent, mora biti proti takemu podjetju, ki našemu ljudstvu nudi strup vseh strupov. Ko je stanovanjski urad nemškemu judu Spitzerju, izdelovalcu šnopsa, odpovedal njegove prostore, ker ni jugoslovanski državljan, prišlo je k temu, da se na pomoč dva liberalna vojna milijonarja šarabon in Novakovič, Z nemškim judom skupaj sta ustanovila družbo »Alko« t. j. alkohol. Z ustanovitvijo te družbe za izdelovanje šnopsa sta hotela »narodna« trgovca in vojna milijonarja šarabon in Novakovič rešiti nemškega čifuta, ki niti jugoslovanski državljan ni.

Pri merodajni oblasti se je torej povsem pravilno postopalo, da se je odpovedalo in odpoved vzdržalo tudi napram družbi »Alko«, ki ni nič drugega, kakor nemški jud Spitzer v novi obleki. Poleg tega pa imata nova družabnika šarabon in Novakovič dovoljno prostora v svojih hišah.

Za to družbo, katere obratni predmet je izdelovanje in prodaja šnopsa — gotovo eden izmed predmetov za povzdigo kulture — sta se postavila v bran tudi župan slovenske prestolice dr. Tavčar in ljubljansko deželno sodišče. Kaki nagibi so k temu koraku sodišče dovedli, nam ni znano. Gotovo je le to, da ve vsak dijak, ki je končal pravne študije, da v predmetnem slučaju sodišča za razsojo niso pristojna, ker je podana absolutna inkompetenca nedopustnosti pravne poti. Nikdo namreč ne more trditi, da je odpoved stanovanjskega urada odlok upravne oblasti. Če se pa kdo čuti z odlokom upravne oblasti prizadetega v svojih pravicah, zamore se pritožiti le instancnim putem pri pristojnih upravnih oblastih in je upravičen zoper končno veljavno odločbo pritožiti se na upravno sodišče. Sodišča so za presojanje predmetne zadeve absolutno nepristojna.

Nikakor si ne moremo misliti, da bi ljubljansko sodišče tega ne vedelo. Vendar pa je izdalo začasno odredbo, s katero štiti nemškega juda in »narodne« vojne milijonarje. Najprej je hotelo liberalno ministristvo za socialno skrb pomagati ljudem, ki so med vojno dejansko konfiscirali najrevnejšim slojem milijone premoženja, sedaj je stopilo na stran teh milijonarjev še sodišče.

Predmetni slučaj je prejudicijelnega značaja za vse ukrepe stanovanjskega urada. Če to obvelja, vrženi bodo lahko na cesto vsi oni reveži, katerim je bilo nakazano stanovanje potom stanovanjskega urada; gotovo pa je tudi, da noben revež stanovanja ne bode več dobil, ker bode stanovanjski urad brez moči. Tega ubogi ljudje, ki danes stanujejo po vagonih in

zdravju škodljivih barakah, nikoli ne bodo pustili. Kadar bode ta uboga raja nastopila, govornika bode tako glasno, da jo bodo dovoljno slišali ljubljanski župan, sodišče in ministristvo.

Upamo pa, da se poverjenistvo za socialno skrb po dejansko in pravno neupravičenih odredbah sodišča ne bo dalo motiti in bo preko teh odredb šlo na dnevni red ter kot doslej vršilo svojo nalogo v korist bednega ljudstva.

Ali ste že čitali „Zločin nad domovino“?

Tako jasne in nepristranske sodbe o našem »bratomornem boju« še niste čitali!

Dr. Ivan Shvegel:

Vae viciis!

Versailleski mir.

III.

Praktična izvedba narodnega načela in samoodločbene pravice se je v pogodbi izkazala kot nekaj zelo drugačnega, nego je bila videti na programu. Za takoiimenovani zemljepisni, zgodovinski, gospodarski in strateški potrebi se je skrivala korist močnejših ali tistih, ki so bili v stanju, izkoristiti trenutni položaj v svojo korist, dočim je predsednik Wilson kot oznanjevalec samoodločbene pravice svoj vpliv čim dalje bolj izgubljal. O tem, in kako je samoodločbena pravica doživela svoj najhujši polom posebno v jadranskem vprašanju, sem ponovno pisal na drugem mestu, posebno v »Slovencu«. Tu so se v mirovni pogodbi nakupčili novi razlogi za spore v bodočnosti. Kitajska, kateri se je uropal Shantung, pogodbe ni hotela podpisati.

Dejstva, da se je Nemški Avstriji — v prvi vrsti na željo Francije — odrekla pravica do samoodločbe in prepovedala takojšnja zveza z Nemčijo, z jugoslovanskega stališča ne moremo smatrati za dobiček, kakor ga tudi Nemci ne smatrajo za svojo škodo, naj si se navidezno še tako pritožujejo nad njim. Ločeno postopanje z avstrijskimi Nemci je le-tom omogočilo boljše finančne in gospodarske pogoje v st. germainskem miru; dobili so nasproti Jugoslaviji na Koroškem teritorialno mejo, ki utegne prinesiti naši državi in posebno Slovenem še velike nevarnosti in ki bi se Avstriji kot delu Velike Nemčije nikdar ne bila dovolila.

Varstvo manjšin, ki jamči narodnim manjšinam, katere se morajo neizogibno pripojiti tujim državam, državljanske, jezikovne in verske pravice, se nam v resničnosti pokaže kot enostranska odredba, ki so jo velesile vsilile centralnoevropskim državam. Tako varstvo zahteva Italija — kot propagandno sredstvo — za svoje maloštevilne soplemenjake v Dalmaciji, ne misli pa na to, da bi ga naklonila tudi velikemu številu Jugoslovancov, ki jih hoče anektirati. Kdor je mogel na konferenci opazovati kot najgorečnejše zagovornike te uredbe — nemško-ameriške židovske finančnike, je mogel umeti odpor Rumunije, kjer zahtevajo židje zase vse redne državljanske pravice, vrhu te-

ga pa še posebne ugodnosti temeljem manjšinskega varstva.

Naslov »mandati«, ki so ga izbrahi pri razdelitvi prejšnjih nemških kolonij, izpreminja samo ime, ne pa stvari ter je prav tisto, kar se je preje kratko imenovalo »aneksije«. Ti mandati imajo v zvezi z drugimi mirovnimi pogoji namen, da izločijo nemško trgovsko konkurenco in zagotove gospodstvo nad svetovnimi viri za surovine. Takoimenovano varstvo zaostalih plemen v kolonijah in azijski Turčiji je v zvezi z Alzacijo-Loreno, saarskim ozemljem, Luksemburgom, Šlezijo, Perzijo in Kitajsko — kamen v deski, ki predstavlja premaknitev, katero je v gospodstvu nad najvažnejšimi živili in surovinskimi proizvodi sveta povzročila mirovna pogodba. Kontrola nad produkcijo žita, sladkorja, mesa, volne, premoga, železa bakra, bombaža in petroleja je v rokah anglosaskih narodov.

Zveza narodov v svoji sedanjí obliki naj to gospodstvo zagotovi. Anglija jo morada potrebuje v to svrhu, Amerika ne. Nasprotstvo, na katero je zveza narodov naložila v Ameriki, je tako znano, da nam o tem tu ni treba podrobneje govoriti. To nasprotstvo in pa zamuda, ki se je pripetila demokratskemu predsedniku, da k mirovnim pogajanjem ni pravočasno pritegnil republikanskih pristašev in njihove soodgovornosti, sta dovedla do tega, da je po svoji večini republikanski senat odklonil ratifikacijo pogodbe — ki bi jo bil drugače gotovo izvršil — in s tem pahnil Evropo v nove zmeđe. Amerika spoznava v sedanjem obrazu zveze narodov zakrite poteze stare evropske diplomacije; upira se temu, da bi prevzela teritorialne in politične garancije člena X., upira proti zahtevani enoglasnosti za sklepanje, proti pretežnosti veseli, proti šestim glasovom Anglije, dočim naj ostanejo premagani nasprotniki in Rusija izključeni in vprašanje svobode morja se vnaprej nedotaknjeno.

Tudi kar tiče skupno z zvezo narodov ustanovljenega mednarodnega foruma za delavska vprašanja in delavsko zakonodajo, opravičuje po izkušnjah na prvem delavskem kongresu, ki se je lanskega novembra (brez sodelovanja Združenih držav) vršil v Washingtonu — mnenje, da se morajo koristiti in napredek delavstva boljše pospeševati v okviru zakonodaje posameznih držav, nego potom mednarodnih udruženj. Mednarodna delavskovarstvena zakonodaja more delavcem naprednih dežel malo nuditi, česar ne bi bili preje ali bolje dosegli v lastni deželi. Nasprotno pa obstoja nevarnost, da se bodo reakcionarni elementi v takih deželah posluževali primere z zaostalejšimi narodi ali se sklicevali na njihovo konkurenco, da bi mogli ovirati stremeljenja lastnega delavstva. Mogoče je tudi, da se hočejo napredne industrijske dežele otrestiti konkurence dežela s cenejšo delavno silo na ta način, da jim bodo skušale v imenu človečnosti potom mednarodna delavske zakonodaje produkcijske stroške podražiti.

Ne bi pa bilo prav, ako bi v vseh nasprotjih, ki se tako pogosto kažejo v besedah in učinkih pogodbe, domnevali vselej preračunjen namen. V tem instrumentu se pač javlja vsa nepopolnost in perversnost človeškega dela, ki navdaja marsikakega opazovalca z globoko melanholijo. Obe nasprotujoči si težnji Wilsonovega pravnega miru in Clemenceauvega nasilnega miru sta se dovoljkrat borili med seboj in dovedli do kompromisov na papirju, ki morajo svojo praktično sposobnost za živ-

ljenje še-le dokazati. In tudi tam, kjer so bili sovražniki Nemčije v svojih namerah proti premaganemu sovražniku edini, so nastala iz prizadevanja, da se na eni strani kolikor se le da trajno oslabi in napravi neškodljivim, na drugi strani pa spravi iz njega kolikor mogoče velika odškodninska vsota — težko združljiva nasprotja.

Ta stvarni položaj je John M. Keynes v svoji znameniti knjigi o finančnih obveznostih Nemčije in o gospodarskih posledicah miru obširno osvetlil ter je prišel pri tem do zaključkov, ki vsekakor niso ostali brez ugovorov; so pa pripomogli do pogajanj, ki so pravkar v teku in ki gredo za tem, da se nemška odškodninska vsota zniža in ustanovi. Keynes predlaga v ta namen dve milijardi funtov šterlingov, dočim se bodo gibale priznane odškodninske zahteve aliranih dežel okoli 8 milijard funtov. Mr. Keynes argumentira, da Nemčija ni položila orožja brezpogojno, marveč temeljem slovesnega dogovora, ki je obsežen v Wilsonovem odgovoru dne 5. novembra 1918. V tem dogovoru se je zahtevalo povračilo »za vso škodo, prizadeto civilnemu prebivalstvu zaveznikov ali njihovi lastnini z nemškim napadom bodisi na kopnem, na morju ali v zraku.« Ta razlog ne drži posebno. Nemčija je bila popolnoma poražena in je dejansko brezpogojno kapitulirala. Drugo vprašanje pa je, ako je bilo modro, da so zavezniki temeljem kasnejše razlage odškodninskih zahtev vsteli vanje tudi vojne pckojnine in vzdrževalnine in s tem poglani nemške obveznosti na približno 8 milijard funtov, »kar pomenja — brez amortizacijskega zneska — plačilo letnih 430 milijonov funtov.« Ker tečejo zastanki z obrestmi od obresti dalje, bi torej Nemčija če bi bila v stanju, plačevati do leta 1936. celo po 150 milijonov funtov letno, do tega časa dolgovala zaveznikom poldrugokrat več nego danes. Sklicevali so se na preračun, ki ga je bil leta 1913. sestavil državni tajnik Helfferich, po katerem se je premoženje Nemčije zvišalo letno za 400—425 milijonov funtov šterlingov. Zakaj naj bi torej tega zneska ne mogla plačati kot odškodnino? Toda — oporeka Keynes — današnja Nemčija ni več tista, kakor je bila leta 1913. Vojna in mirovna pogodba sta njena pomožna sredstva tako zmanjšali, da se njen prirastek na premoženju ne more ceniti više nego na 100 milijonov funtov. Izgubila je sedmi del svoje dežele z osminko svojega prebivalstva, velikimi gospodarskimi in industrijskimi vrednotami ter zemeljskimi zakladi: premogom, kovinami in kalijem. S saarskim ozemljem, Alzacijo-Loreno in Zgornjo Šlezijo bi izgubila tretjino celokupne svoje prejšnje produkcije premoga. Temu se pridružuje še uničenje njene zunanje trgovine, izguba kolonij in trgovskega brodogoja (ki ji je donášalo letno 100 milijonov funtov), izguba in likvidacija nemškega inozemskega premoženja in interesov (izvzemši tistih v nevtralnih državah), obveznost za dobavo premoga in kemičnih izdelkov, za obnovna dela v inozemstvu, vojne izgube na ljudeh in materialu, veliki odtok kapitala od dne 9. novembra 1918 dalje itd.

Peuci! Peuski zbori!

Koncem julija bodo zborovali v Mariboru vse organizacije, vsaka zase in skupno. Vsa moč naše organizacije se bo v onih dneh preizkusila, za vse izobraževalni in organizatorično delo si bomo napravili novih načrtov, nabrali si bomo novih sil,

popolnoma zasluženol) Seveda oni niso imeli namena ponižati religije; to je prišlo samo po sebi, ko so spale milostne sile cerkve. Boljše kot Tolstoj so razumeli resnično rusko dušo Slavjanofili, posebno Dostojevskij, ta ogromni antitip Tolstega. Ti so razumeli, da ruski nružik hrepeni po resnici od zgoraj, da ga ne zadovoljuje njegov priprosti, prirodni položaj s svojo muhičkovno enostavnostjo v duhovnem in moralnem oziru. Mužikova filozofija Tolstega ne samo nima nobene cene, ampak ni popolnoma nič posebno ruska. Pri tem ne bo odveč če pripomnimo, da ni le oficialna vladna cerkev razumela globoke prevratnosti te filozofije, ampak je tudi cvet ruske inteligence precej zaslužil njen protikrščanski pa tudi protikulturni značaj. Za Tolstega so se v Rusiji manj navduševali kakor svoječasno mi na zapadu. Zato je treba, da popravimo svoje mnepje v tem ko da bi Tolstoj izražal pravo rusko narodno dušo.

Nikakor ne! Kar se nam tako zdi, je le produkt zgodovinske vzgoje (boljše nevzgoje!) ruske duše, njene neprosvečenosti, neprekrvašenosti in nesupernaturalizacije. Je sicer v nji nekaj otroškega, naivnega, spominjajočega na slične poteze pri Francu Asiškem (potem tudi ni čuda, da je ravno ta katoliški svetnik najbolj dostopen ruskemu človeku), nikakor pa ne to, kar je Tolstoj abstrahiraj iz ruskega naroda.

Medtem ko frančiškanski duh daje človeku radost, rekel bi, da njegovi

duši utisne večer smehljaj, je Tolstojeva morala mračna, stroga, težeča, rezignirana, umetna in protiziviljenjska. Tak pa ruski človek ni, takega bi ga bilo mogoče šele narediti. Pravoslavje samo pa je pri največjih svojih predstaviteljih tudi radostno, sersafinsko, polno rajskega upanja.

Razgovor z abbé Gratieux-om.

Sredi februarja l. 1919 je Jekaterinburg obiskal francoski abbé Gratieux, ki je na Francoskem znan specialit v ruskem cerkvenem vprašanju; udeležil se je II. velegrajskega shoda (1909), in bil že poprej parkrat v Rusiji. Sedaj je vojaški duhovnik in ga je francoska vlada poslala na Rusko, da študira razmere in trpljenje ruske cerkve pod boljševizmom. Terseglav ga je v Jekaterinburgu obiskal in mu razložil svoje nazore o zbližanju katoliške in ruske cerkve ter ga seznanil z vsebino svoje spomenice na cerkveno upravo v Omsku. Vsebinsko razgovora ž njim mi je sporočil pred odhodom v domovino Terseglav, preko njega me je abbé Gratieux tudi pooblastil, da smem njegove misli obelodaniti v domovini. V glavnem so njegove tozadevne misli te-le:

Delo za zbližanje katoliške in pravoslavne cerkve je treba postaviti na popolnoma novo podlago in korenito revidirati dosedanje metode. V splošnem tudi Gratieux meni, da misel o uniji za dogleden čas nima izgleda na uspeh in naj se raje

opusti, marveč naj se raje »družijo vse sile v dosego« medsebojnega poznavanja obeh cerkv, spoštovanja in bratske ljubezni. Ko je pri tem Terseglav omenil izraz »kooperacija« je G. k temu pristal in rekel, da si tudi on tako predstavlja bližnjo bodočnost.

Ko mu je Terseglav utemeljeval dejstvo, da je sedaj za tako propagando zelo ugoden čas, ker je vsled svetovne vojne in revolucije padla stena, ki je ločila zapad in vzhod, se je s tem strinjal in pristavil s svoje strani mnenje, ki ga jarko karakterizira kot Francoza in nasprotnika vsega nemškega. On meni namreč, da je s padcem Avstrije in Nemčije tudi katoliška cerkev postala prostejša ker so padle imperialistične sile, ki so jo podpirale z razloga, ker so v nji videle eno izmed sredstev, potom katerih bi se dalo udejstvovati staro nemško sanjo o univerzalni svetovni monarhiji v srednjeveškem smislu. Danes je katoliška cerkev prosta imperialističnih vezi in ozirov in brez obotavljanja lahko sklepa zvezo s svetovno demokracijo. Pred isto nalogo stoji danes pravoslavje, in to je ena glavnih podlag za skupnost nravnih in če hočemo tako reči, tudi političnih interesov. Narodi Evrope se niso obrnili od cerkve samo radi svoje grešnosti, ampak precej so v tem oziru zakrivilci cerkveni krogi v nekaterih deželah (posebno na Ogrskem in na Češkem), ki niso hoteli odstraniti gotovih fevdalnih tradicij. Po njegovem mnenju stoji v tem oziru danes francoska cerkev na prvem mestu. Cerkev

mora naučiti narode ljubiti sebe in krščanstvo, ki ga oznanja!

Reforma teoloških študij se tudi njemu zdi neobhodna, posebno v smeri odstranitve gotovih tradicionalnih predsodkov in nepotrebnih malenkostnih polemiknih napadov na nasprotno cerkev. Odstaraniti je treba posebno vsako osebno polemiko ter jo nadomestiti z borbo proti mnenju nasprotnika, ne njegovi osebnosti. Vazno je tudi, da bi apologeti zgodovinske dogmatike izvajali iz okolnosti mesta in časa. To velja že za zgodovino postanka šizme same. Upoštevati je treba obojestranske vire.

Kar se tiče primata, je nedvomno dogmatično utemeljen, imel pa je le tudi svoj zgodovinski razvoj; vzhod pa vsled gotovih sebi lastnih vzrokov ni čutil potrebe primata in ga zato tudi ni hotel priznati.

Kar se tiče katoliških vodilnih krogov, se mu zdi, da se je katol. episkopat premalo zanimal za vprašanje unije, že iz enostavnega razloga, da je za večino krščanski vzhod zelo oddaljen. Slovanski katoliški episkopat pa ni samo prostorno bližje vzhodu, ampak je tudi sicer pred Bogom vezan da stopi v prvo vrsto delavcev za zbližanje kršč. vzhoda s kršč. zapadom. O češkem in poljskem episkopatu nima visokega mnenja, ker je preveč udan raznim fevdalnim tradicijam; upa pa, da je med jugoslovanskimi cerkvenimi knezi zadosti mož, ki čutijo za narodom in bodo razumeli to vzvišeno idejo. (Dalje.)

Tudi pevci, ki bomo takrat v mogočnem tisočglasnem zboru sodelovali pri službi božji, ne smemo zamuditi prilike, da se sestanemo in pogovorimo o skupnem delu, o skupnih ciljih in skupnih sredstvih.

Nove državne razmeres marsikaj predrugačile. Prej smo gledali proti mrzlemu neveru, kajti od ondot so nam ponujali in silili svojo duševno hrano, sedaj, so uprte naše oči proti razžarelemu jugu. Toda ta jug nam je malo malo znan, krvni bratje so nam še premalo znani po svojih duševnih silah. V novih državnih razmerah nam je treba medsebojnega temeljitega spoznanja, tesne združitve in najožjega prijateljstva. Pohiteti hočemo na rožno trato, na dehteče gredice naših južnih bratov, ki krijejo toliko nežnega in pristnega cvetja, kot ga ni nikjer na svetu. To cvetje hočemo presaditi k nam, njim dati v zameno svojega. Pevci, kadar bo brač s skrajnega juga pel našo »Po jezeru« z istim zabosom in z istimi občutki, kot jo pojemo mi; kadar bomo peli mi pesmi od Ohrida z isto ljubeznijo, kot bratje tam doli, takrat bo prežela vse naše mišice samo ena sila, združila srca samo ena sloga in nas navduševala samo ena moč — naša lepa jugoslovanska pesem.

Vojska je ugrabila veliko zborom pevovodje. S tem jim je zasekala smrtno rano, kri je zastala njihovemu društvu, treba nove sile, ki bi jim vdahnila moč življenja, da ožive in se začno razvijati. Da si med seboj pomoremo, da izravnamo delavne in zmnožne moči po naši domovini, treba najprej, da se med seboj združimo in o potrebah pogovorimo. V zdravem telesu so vsi udje enako zdravi, ista življenjska sila kroži po vseh mišicah. To silo hočemo tudi mi izjednačiti v svoji organizaciji: tam, kjer je je preveč, vzemimo, pa jo vcepimo tja, kjer je manjka.

Pevci! Kaj ne? Not nimamo. Stare so že vsakdanje. Vaša duša želi vedno nekaj nove hrane, a te ni. Kdo naj danes tiska note? Kdo naj si jih naroča po ogromnih cenah? V slogi je moč, Cesar posamezniku ni mogoče, to doseže trdna organizacija. Če se strnemo v mogočen zbor, v trdno skupino, bomo mogli doseči podpor in cenjejših not. S tem bodo dobili naši umetniki prilike do skladanja in naša umetnost se bo razvijala ugodno in stremila s hitrimi koraki proti vzvišenim ciljem. Naša umetnost je najplemenitejša, naše delo najblazilnejše, zato vsega truda in vseh žrtv vredno.

Vzgojiti bo treba novih apostolov in jih poslati tja, kjer je petje ljudem tuja vera. Ustanoviti bo treba novih zborov tam, kjer jih še ni. S pesmijo bomo obiskovali brate, ki jim manjka še vroče ljubezni do najlepše vseh umetnosti, ki je pa poleg tega najpriprostejša in namenjena vsakemu zemljanu, ker jo vsakdo lahko goji. Nesli bomo bakljo ljubezni do pesmi tja, kjer so mlačni, in vžgali jim bomo otoplo srce.

Naša umetnost pa ne bo sama sebi namen, s pesmijo bomo budili ona najnežnejša čustva v človeški duši, ki jih mu je dal Stvarnik, da uživa v plemenitem veselju stvarstvo in veličja njega, ki je vsega stvarstva izvor.

O vsem tem se hočemo pogovoriti pri zborovanju v Mariboru, ki bo v soboto 31. julija po pevski vaji krog 4 popoldne na vrtu šolskih sester.

Pevci! Strnimo se v mogočen zbor, ki bo pel pesem vsej domovini, združimo se v tesni zvezi, da si bomo pomagali med seboj in vršili svoje plemenito delo smoterno in uspešneje. Zato ne sme biti pevskega zbora, ki ne bi poslal svojega zastopnika k zborovanju, k ustanovitvi pevške zveze naših organizacij. Kot prvi nastop ob krstu naše sloge, bo petje v mogočnem zboru pri sv. maši, ki bo v nedeljo dopoldne. Ta tisočglasni spev naj oznanja jasno vsej domovini in vsem tisočcem, ki bodo takrat zbrani pri slavnosti: naša ljubezen do pesmi nima meje, naša sloga je neizmerna, naša volja k vzvišenim idealom neupogljiva!

Pevci, ki žele sodelovati pri maši, naj se takoj prijavijo pevski zvezi »Ljubljana«, Ljudski dom, in navedejo glas, ki ga pojo, da jim pošljemo note. Naučiti se bodo morali pesmi doma, v soboto 31. julija ob 2. ali 3. popoldne bo pa v Mariboru pred zborovanjem kupna vaja.

Pevski zbori naj že sedaj določijo svoje zastopnike, jih pooblaste s pismenim pooblastilom, da smejo prijaviti pristop zbora (društva) pevski zvezi, in jim dajo v smislu zgoraj navedenih osnovnih smernic potrebna navodila. V Ljubljani smo sestavili osnutek pravil, pričakujemo pa od zunaj od izkušenih mož svetov in navodil. Svoj poslovnik in podrobni načrt za delo si hočemo izdelati skupno. Osnutka pravil nam žal ni mogoče razmnožiti in razposlati.

Lahko pa prigrase zbori in društva tudi pismeno že naprej svoj pristop na naslov P. Z. »Ljubljana« v Ljubljani, Ljudski dom.

Ker je not za posamezne glasove le omejeno število na razpolago, naj se pri-

javi, oni, ki mislijo peti, takoj, ker ne vemo, bo-li mogoče oskrbeti še event. razmnožitev.

Politični beli teror v Sloveniji?

Kočevje, začetkom julija 1920.

Kakih deset tukajšnjih komunistov je v kritičnih dnevih aprilskega štrajka ščevalo in vodilo kakih 1500 delavcev iz tukajšnjega premogokopa, tvornic, železnic itd., ter okoliške kočevske kmete, prirejalo dan za dnevom navzlic prepovedi deželne in centralne vlade nalašč shode pod milim nebom z demonstrativnimi obhodi in parado pod rudečo zastavo. Na teh shodih so ti očitno od zunaj nalašč najeti komunisti zabavljali brez dinastije, kateri edino imamo se zahvaliti za svojo državno ujedinjenje in red, pretili bratom Srbom in jih smešili, sramotili vlado, pretili posameznikom imenom za usmrtilivjo ter sploh storili vse, da vzbude v masi najnižje instinkte. Prejtnji vodja okrajnega glavarstva v Kočevju — to lahko mirne duše zapišemo — jim je dajal bodisi iz strahu bodisi iz drugih nagibov naravnost pot uho, tako, da so mislili, da so zrastle njih drevesa res že do neba. V tem mnenju so posamezniki »neodgovorni« komunisti že skušali z rekviriranjem ter vdiranjem v privatno lastnino, z razdiranjem žel. proge itd. vodstvo stranke pa je postavilo pred hiše »kapitalistov« svoje dektive, z nalogo paziti, da »kapitalisti« ne poskrijejo dragocenosti in pa če se ne zbirajo v kakšen »puč«. Skoro v vseh hišnih poslih so že imeli zveste svoje pomočnike in pristase. Vsaka žandarmerijska patrulja je dobila svojo zasledovalno komunistično protipatruljo; vse te so stale pod poveljstvo »Generalnega komisarijata za Kočevsko« na premogovniku. Zveza z Ljubljano, Jesenicami, Trbovljami itd. je po biciklistih brezhibno funkcionirala. Sestavili so, v svesti si zmage, listo bodočih funkcionarjev »Sovjetske republike Kočevje« (Tischler etc. nadalje listo »kapitalistov«, katere bodo na dano znamenje polovili in poklali, v kateri namen so imeli okoliški kočevski komunistični kmetje nalog priti oboroženi v mesto, čim začujejo dogovorjeni signal. Z usmrtilivjo hišnih posestnikov ter dodelitvijo hiš onim, ki jih nimajo, si je predstavljalo vodstvo kočevskega štrajka najenostavnejšo rešitev socialnega vprašanja, kar se je govorilo javno!

Kočevarske nacionalce so vabili s tem v svojo sredo, da so blatili Jugoslavi-jo kot njih zatiralco, obetajoč jim, da bodo v svojih letih svoji republiki imeli vse pravice sami v rokah. Vpričo glavarja so na javnem shodu ščevali navzočim orožništvo, češ, naj se ne pokori buržujem ter pridruži njim, češ da buržuji oboje enako zatirajo, ko pa orožništvo tega ni storilo, so isto sramotili in zaničevali na drugem shodu vpričo glavarja, ne da bi se bil enemu ali drugemu javnemu hujšaku in sklicatelju le las skrivil. Ugled državne avtoritete je vzpričo takih kakšnih osem dni nepretrgoma in nekanjivo se ponavljajočih dogodkov in teroriziranja padel na Kočevskem pod ničlo, pošteno, državi zvesto prebivalstvo pa je bilo tako zbežano, da se je vprašanje samobrambe na življenje in smrt resno pretresavalo, ker neprestano teroriziranje, ki so ga celo strela na Zaloški cesti le delno ublažili in pa popolna pasivnost lokalne državne oblasti sta razmere tako napela, da je bilo treba le sporočila, da gre drugod dobro, pa bi se bilo vnelo klanje in ropanje, da bi bilo groza. Toda tega obvestila so kočevski boljševiki čakali zaman; mesto njega je pripeljal nekega dne vlak — vojaštvo, in glej prejšnji širokoustnež, ki so ga grozili, da bodo vse poklali, čim se pokaže en sam vojaški bajonet v Kočevju, so se razleteli zaeno z večino kolovodij na vse strani, tako da jih niti 200 ni bilo več najti, a oni voditelji, ki so ostali, so se naredili nedolžni ko bela jagnjeta, dočim so skrivaj še vedno šuntali preostalo delavstvo k upornosti. Toda pod pritiskom vojaške komande, ki je takoj uvidela nevarni položaj, tudi gotovi protektorji niso mogli veliko več pomagati; najhujši javni hujšaki — skrivni so itak zaenkrat ni moglo doseči — so bili poklicani na odgovor. Za svoje veleizdajništvo ter namenoma državo sramoteče postopanje se jim je na glavarstvu prisodilo tako milo kazen, da ta ne more dati niti tisočinke potrebnega zadoščenja osramočeni državi, obsojenec pa ne bo pripravila niti desetstotinke tistih muk, ki so jih skozi deset dni morali pretrpeti pošteni državljani pod njih terorjem.

Ti hujšaki so pod pritiskom obsodbe sedaj uvideli, da jim komunisti ne morejo pomagati iz zagate. Zatekli so se vsled tega zopet nazaj k Kristanu & Comp., katere so nekaj tednov popreje na mariborskem shodu zatajili. Torej čisto navadna oportunistična taktika, ki se vsak trenutek lahko spremeni. Naredila se je očitno no kraya kupčija. Vi pomagajte nam iz

obsodbe, mi bomo pa Vam na Konja! Odot tisto kričanje na zadnjem Kristanovem shodu v Kočevju in sedaj v njegovem kanonu »Naprejš! To kričanje bo doseglo višek ako deželna vlada obsodbo potrdi, — o čemur prav nič ne dvomimo — ker glasom naših informacij glede globo obsojencev obstoja obljuba, da to ev. globo nosi neki, recimo skrivni fond Kristanove stranke. Gospoda je torej interesirana! Zato se bo to kričanje primerno ocenilo. Obsojence pa vprašamo: kaj bi naredili Vaši prijatelji ruski boljševiki, ako bi ruska buržoazija v njih območju le en dan uganjala take lumparije, kot ste jih vi v Kočevju skozi deset? Viseli bi kaj ne, če bi še kaj hujšega ne bilo. In da dobite Vi tako težko zaželeno diktaturo, pa bi mi tak-ko divjali, kot ste Vi, kaj bi se zgodilo z nami? Nekaj zapora in nekaj globo morda, kot se je zgodilo z Vami? Mislim, da se sami smehljate ob tej misli, ker mase, katere ste po načrtu naščevali, so poznale in govorile samo eno besedo: klati, stechen bis alles rot wird! »Naprejš! opozarjamo, da imamo še v veljavi neko zakonito kazensko določilo, ki se tiče odobravanja kaznivih dejanj. Deželno vlado, pa da gre v predmetnem slučaju za ugled države same. Ker kako bi imel podkupljenec respekt pred državo, ako jo lahko ne-kaznjivo ponesnaži in poniža, kako lojal-nen državljan do nje spoštovanje in zaupa-nje, ako mu ne more garantirati primitiv-nih državljskih pravic in ako sama na svojo čistost in veljavo ne da dosti? In v prvi instanci z ozirom na početje kočev-skih prekućuhov je dala premalo; zato upamo in pričakujemo, da bo v drugi tako ukrenila, da bo gotovim zločinsko nav-ghanjem špekulantom enkrat za vselej prešlo veselje eksperimentirati za par ju-deževih grošev z našo lastno državo ter življenjem državljanov. In taki ljudje si potem drznejo čvekati o »belem te-rorju!

Država SHS.

Pokrajinske vlade.

LDU Belgrad, 9. julija. Na včerašnji seji ministrskega sveta so se pričela raz-pravljanja v zadevi pokrajinskih vlad. Do kočnoveljavnega zaključka ni prišlo, ker so bili nekateri ministri odsotni. To vprašanje po izjavi aktivnega ministra najbrž ne bo izvalo nikakih komplikacij. Stalno je na dnevnem redu tudi vprašanje središ-nje zadruga in vprašanje, kako naj se ure-di naš izvoz.

Novi poslanik za Dunaj.

LDU Belgrad, 9. julija. »Politika« do-znava, da postane Tihomir Popović, po-moćnik ministra za zunanje posle, poslanik na Dunaju. Na njegovo mesto pride dr. Ante Trešić-Pavišić, dosedanji poslanik v Madridu.

Gradivo za porušene mostove.

LDU Belgrad, 9. julija. Ministrstvo za promet pošlje na Dunaj komisijo, sestav-ljeno iz inženirjev, ki bo v dunajskih to-varnah prevzela naročeno gradivo za po-rušene srske mostove. Komisija odide nato v Prago, da tudi tam dobi gradiva za mostove. V Pragi je naročeno samo ne-kaj gradiva za mostove, ki niso daljši od 30 metrov.

Poljedelska šola.

LDU Belgrad, 9. julija. V začetku šol-skega leta otvori ministrstvo za poljedel-stvo v Bitolju nižjo poljedelsko šolo, ki bo nastanjena v poslopju samostana sv. Ne-deljke.

Požar v narodnem predstavništvu.

LDU Belgrad, 9. julija. Snoch ob dva-najstih je pričelo goret posttransko po-slopje kraljevskega dvorca, sedanjega se-deža narodnega predstavništva. Gorelo je več kakor dve uri. K sreči ni bilo vetra in so ogenj pogasili. Zgorela sta dva avto-mobila.

Italija.

Aneksija zasedenega ozemlja.

LDU Dunaj, 9. julija. (DunKU) Kakor javlja »Neue Freie Presse« iz Rima, na-merava Giolitti po poročilu »Corriere d'Italia« takoj, ko bodo deponirane ratifika-cije saintgermanske mirovne pogodbe, proklamirati aneksije zasedenega ozemlja in razpisati tam volitve za jesen.

Poljska.

Vlada pripravljena skleniti mir.

LDU Dunaj, 9. julija. (DunKU) Poroče-valec »Neue Freie Presse« je povprašal pri poljskem poslaništvu po vojaškem in političnem položaju Poljske. Odgovorili so mu, da se ne more tajiti, da se je zadnje čase položaj na fronti razvil ugodno za boljševike. Vendar pa še trenoten položaj nima nikakega pomena za mir, Poljska je vedno pripravljena skleniti z boljševiki mir po načelih samoodločbe

Konferenca v Spaji.

Konferenca v Spaji.

LDU Spa, 8. julija. (DunKU — Wolff.) Današnja seja konference je bila otvorjena ob 15.30. Lloyd Georoe je naznanil zavez-nikom, da mora Nemčija takoj pričeti z razorožitvijo ljudske brambe in varnostne policije in da se ji bo dovolil za znižanje vojske na 100.000 mož rok 6 mesecev. Zni-žati morajo vojsko v dveh obrokih: do 1. oktobra t. l. na 150.000 mož, do 1. januarja 1921 pa na 100.000 mož. Minister za zuna-nje zadeve dr. Simons je poudarjal, da bi pomenjal rok pod takimi pogoji enostran-ski nalog od strani entente, ne pa dogovor med pogajajočimi se strankami. Lloyd Georoe mu je odvrnil, da vztrajajo zavezniki pri tem, da sprejme Nemčija ta predlog. V očigled temu je izjavil minister dr. Simons, da Nemčija tega ne more storiti, ne da bi se poprej posvetovala o tej zadevi. Kon-ferenca se je nato odgodila do petka. Nem-ška delegacija se je precej po sklepu kon-ference sestala k razgovoru.

LDU Spa, 8. julija. (DunKU — Wolff.) Ko so se člani nemške mirovne delegacije povrnili na konferenco, so se sestali k raz-govoru. V zvezi s tem se je vršila seja mi-nistrskega sveta, ki je trajala več kakor eno uro. Vlada je takoj stopila v stik s čla-ni kabineta, ki se nahajajo v Berlinu, z dr-žavnim predsednikom, z voditelji strank in z državnim zborom.

LDU Pariz, 8. julija. (DunKU) Poroče-valec lista »Intransigeant« javlja, da se vprašanje onih, ki so zakrivali vojno, vse-kakor ne bo reševalo v Spaji. Belgijski minister za zunanje zadeve Hymans je do-bil pooblastilo od zaveznikov, da sestavi poročilo, ki se bo Nemcem izročilo brez vseh ceremonij.

Razna poročila.

Deschanel odstopi.

LDU Frankfurt ob Meni, 8. julija. — (DunKU) »Frankfurter Zeitung« javlja iz Zeneve: Predsednik francoske republike Deschanel ne more vršiti več svojih repre-zentacijskih dolžnosti, ker se je bil, kakor znano, ponesrečil. Želi odstopiti še pred obletnico republike. Volitve naslednika se bodo vršile koncem julija ali pričetkom av-gusta. Za naslednika bo kandidiral baje Millerand. Imel bo resnega tekmeca v Poincareu.

Pogajanja med Anglijo in Rusijo.

LDU Berlin, 9. julija. (DunKU) Listi javljajo iz Kodanja: »Socialdemokraten« javlja, da se Krasin ne povrne več v Lon-don. Namesto njega je odpotoval ruski mi-nister za zunanje zadeve Čičerin, da kot vladni pooblaščenec uredi politične zade-ve. Pogajanja med Anglijo in Rusijo bodo imela odslej popolnoma uraden značaj. Glavni namen teh pogajanja bo, da doseže Rusija z zapadnimi velesilami ne samo gospodarski, ampak tudi političen mir.

Politične novice.

✚ **Konfiteor.** V zadnjem času smo bili prisiljeni, ker izzvani, da smo zapisali par odkritih besed na naslov g. dr. Tavčarja. V današnji številki »Naroda« odgovarja med drugim tudi sledeče: »Dr. Tavčar ni nikdar prikrival, da je v prejšnjih letih uganjal politične nerodnosti; povedal je pa tudi že dostikrat mirno in odkritosrčno, da so te nerodnosti bile velika politična na-paka in da so škodovala le njegovi lastni stranki. Sedaj ni prikrival, da se ne strinja s poostritvijo političnega boja, kakor ga skušajo zopet ponoviti. Istotako ni pri-krival, da se ne strinja z okrožnico, o ka-teri je govorila ljubljanska duhovščina in s katero se hoče vpeljati v cerkve nekako vohunstvo. Tudi za kancelarparagraf se ni ogreval in je to dosti jasno povedal ravno v tistem članku, ki je gospodom pri »Slo-vencu« kri razgrel. Tako hoče postopati župan dr. Tavčar tudi v bodoče! Nikakor pa se ne more zahtevati, da bi vse hvalil, kar se počenja v predalih »Slovenca« in »Večernega lista«. Vsikdar se bo tudi po-stavljajl proti temu, da bi se pri deželni vladi godilo kake nasilnosti, ki bi se obra-čale samo proti naprednim elementom na-šega mesta. Osební napadi župana prav či-sto nič ne premaknejo z zavzetega stali-šča, in če bo g. dr. Gosar uganjal stano-vanjsko politiko, ki reže samo v meso na-predne stranke, dr. Tavčar ne bo molčal, ker take enostranske in revolucionarne politike ne more zagovarjati.« — Bistveno smo podali njegova izvajanja neokrnjena. Možno je priznanje dr. Tavčarjevo, da je v prejšnjih časih uganjal politične nerod-nosti. Naj nam g. dr. Tavčar oprostí in tu-di mi izrečemo zadnjo besedo in konsta-tiramo, da je bila velika nerodnost njego-va srdita polemika proti globoko socialno zamišljeni in mišljeni stanovanjski naredbi. Nič manjša nerodnost se nam ni zdel njegov članek v »Narodu« od zadnjega tor-ka, ki je bil morda dobro mišljen, a slabo izpeljan. Mi smo za pravičnost in obsoja-mo dvojno mero, če se pojavlja. Ker dr.

Tavčar v današnjem članku zopet namigava, da se stanovanjska naredba pristransko izvaja, ga zopet pozivljamo, da naj v interesu javnosti brezobzirno pove, kje so omenjeno naredbo pristransko uporabljali, proti njegovi stranki in kje prizanesljivo, torej tudi pristransko proti SLS. Dejstva naj pridejo na dan in poskrbeli bomo, kolikor je v naši moči, da zavladava absolutna enakopravnost. Pavšalen očitke je tudi, če meče dr. Tavčar deželni vladi pristranost v obraz. Z dejstvi na dan! Kličemo po njih, a ni od nikoder odgovora. Morda pa vendar ni to pristranost, če izjavljajo tudi proti SLS in njenim pristajem ravnoopravnosti! Strinjamo se s celim srcem s prizadevanjem g. dr. Tavčarja, da bi, kakor trdi, omili politični boj. Bojimo se le, da ga njegovi pristaji ne bodo poslušali. Naj prebira prav pridno glasilo liberalnih mladikov. Če je odkritosrčen, mora priznati, da je to, kar nudi to politični žonglerji javnosti, višek perversnosti. Današnji uvodnik »Slov. Naroda« tudi ne bi mogli mirne vesti uvrstiti med dokumenti dostojnosti. Clara pacte...

— Za nekatere tudi dokaz. Če otroka vprašajo za razloge njegove trditve, ali ta jltve, ti odgovori trdovratno: Zato, zato, zato. Na nivo otročaja se je postavilo tudi vodilno glasilo naših prijateljev-socialistov in se dere že skozi tedne: Laž, laž, laž, katoliška laž. Danes je zmanjkalo gg. urednikom misli in so postavili na čelo lista brezmišeln čalnek. V slovenski javnosti smo na marsikaj navajeni. Imamo perversno glasilo liberalnih mladikov, breme dan na dan ogabna podtikanja in osebne napade. Rekord je pa menda dosegel »Brezmejni strasti in ogabnosti današnji Napreje«. Da bodo mogli naši bralci soditi o višini duševne in srčne kulture ljudi, ki se zbirajo okoli »Napreja« in ki režejo duševni kruh social. delavstvu, ne bo neumestno, če navedemo iz člančiča par primerov. »Napreje« piše: Obračaj klerikalca sem in tja, on ostane lažnik.« »Laže in psuje in kvari resnico kot najslabša baraba.« »Niti pika na tistem pisanju ni bila resnična.« »Lažejo prav po katoliško, ti povesni razbojnik.« »Demagožije uganjajo z ljudmi, ki nimajo stanovanj.« »Ljudi ste farbari prav po katoliško.« Itd. itd. Ptica spoznaš po perju, človeka po govorjenju. In ti ljudje pravijo, da pripravljajo novo kulturo. Povsem tem se ne čudimo več nad razvalinami in krvjo v deželah, kjer pridejo ti ljudje do veljave. Vsaka kultura rodi svoje sadove...

— Regent naj pomaga. V parlamentarnih državah je navada, da stranke vladarjeve osebe ne vlačijo v dnevne boje in njegove avtoritete ne izigravajo v politične namene. Stranke, ki se ne drže tega iz duha parlamentarizma izvirajočega načela, brezdvoma iz umevnih razlogov silno škodujejo državi. Naši demokratje so sedaj nastopili to pot. Današnji »Narod« piše: »Dr. Koroščevo ponašanje v vprašanju pokrajinske vlade v Ljubljani je zanimivo tudi za najvišjega faktorja v državi, za krono. Vlada sedaj lahko vidi, kdo je nepošten, kdo neiskren in kdo je tisti, ki ruši s tolikimi težkočami stvorjeno koncentracijo!« Z državnega stališča je nam žal, da se naši liberalci skušajo zabarikadirati za regentovo osebo, da s tem majo temelje parlamentarizma in poleg tega še z navadnimi denunciacijami klečeparizmo okoli dvora. Naj opravijo sami med seboj, če vse to tudi spada med bistvene lastnosti državotvornosti. Vsekakor pa morajo imeti nekaj posebnega v mislih, če tako vztrajno zavijajo oči na zgoraj. Odvrtni hočejo pozornost od sebe in svojih dejanj.

— Poglavje o nepoštenosti. »Narod« je napisal celo poglavje o nepoštenosti. Članek ima to slabost na sebi, da ga je naslovil na napačen naslov. Išče nepoštenost tam, kjer je ni, namesto da bi lepo v svoji hiši vse počel in posnažil. Ker SLS ne more in ne bo nikdar nato pristala, da bi realizirala neizmerno liberalno vladateljnost, zmerjajo njo in njenega voditelja z nepoštenostjo. Odkar imamo novo ministrstvo, se liberalci sklicujejo na neki dogovor, po katerem bi jim morala SLS v deželni vladi za Slovenijo izročiti vso oblast v roke. Mi smo že ugotovili, da nam ni o takem dogovoru nič znanega. Danes citira »Narod« tudi dr. Korošča, češ, da je tudi on izjavil, da »zanj ne obstoji nikak ugovor in da njega nič ne briga, kaj se je pogodil Vesnić z demokratsko zajednico.« Če je dr. Korošec kaj takega izjavil, nam ni znano. Če bi bil pa tako sodbo izrekel, bi se popolnoma krila z našim prepričanjem. Vsaka stvar ima svoje meje, tudi liberalne pretenzije ne morejo segati v brezkončnost. SLS bi se morala diskreditirati v očeh vseh svojih pristajev, če bi se vrgla hladnokrvno liberalcem pod noge in jih dvignila preko njihove moči na ščit. Vemo, da so liberalci od nekdaj vpili, poveličevali sami sebe in v tem izsiljevali politično moč. Sedaj s to uradbo ne pridejo do cilja. Konstatirajmo še enkrat: Dosedaj imajo liberalci v svojih rokah poverništvo za agrarno reformo, poverništvo za obrt in trgovino, poverništvo financ, zdravstvo in prehrano. Vsa ta važna mesta so zasedli preko SLS in proti

nji s svojimi zvestimi. Vedeli so, zakaj. Omenimo samo veliko važnost, ki jo ima n. pr. poverništvo za obrt in trgovino za liberalce. S tem poverjeništvom so pridno sekvestrirali, posebno pa nacionalizirali. Papirniško podjetje Leykan-Josefštalt, ki je vredno težke milijone, so spravili za nizko ceno v roke svojih magnatov. S to močjo niso zadovoljni. Tudi pri pokrajinski vladi hočejo dobiti tri najvažnejša poverjeništa v svojo oblast. Z njihovega strankarskega stališča je ta želja umljiva. Mi se le čudimo, da ne odreka jo v žargonu liberalnih mladikov SLS sploh vsako upravičenost do kateregakoli poverjeništa. To bi bila najkrajša in najradikalnejša metoda. In ti ljudje imajo po vsem tem še drznost, da očitajo naši stranki, češ, da otežkočuje s svojim stališčem glede ljubljanske vlade obstoj ministrov. Ali ni višek nepoštenosti samo v tem, da si hočejo krasti politično moč na račun druge stranke? Ali ni to nepoštenost, če zahtevajo od stranke, da zavrže svojo čast in gre pod jarem neznatne manjšine? Ali ne tirajo ravno s takimi zahtevami belgrajsko vlado v nepremagljivo zagato? Za take nedostojne eksperimente in nepošteno metode ne boste dobili SLS nikdar več. Mi smo seveda za rekonstrukcijo, pa le za takto, ki se giblje v mejah politične moči posameznih strank. Vsako drugo smatramo za nepošteno in nedostojno.

— Izpiski iz »Učiti. Tovarisha« št. 27. »Na razgovor je prišlo nadalje Fabinčev rovarjenje v škodo celokupnega učiteljstva. Navzoči so soglasno sprejeli sledeči sklep: Gornjegrajsko učiteljstvo obsoja napade na mariborsko učiteljstvo, posebno pa še na rav. tov. Stupco od strani klerikalnega časopisa, ker so imeli pogum nastopiti proti ustanovitvi »Slomškove zveze« na bivšem Sp. Štajerskem. Vsi smo kršč. učitelji (samo vašo glasilo se že dvajset let zavzema za svobodno šolo, hvali oženjene duhovnike in pobija »klerikalnega zmaja«) in ne posegamo v politično prepričanje nikogar, (vaše glasilo pa agitira za »samostojnost«) a v našo organizacijo ne pripuščamo političnih sporov, ker bi se s tem naše moči cepile in bi nam to bilo le v lastno škodo. (Gospodje učitelji gornjegrajskega učiteljskega društva menda premalo zasledujejo delovanje učiteljskih organizacij, ker drugače bi morali vedeti, da se ravno »Slomškova zveza« bori za nepolitično organizacijo, da ista ne postavi zopet za oficijelnega kandidata narodno-napredne stranke kakoga Jelenca in hoče sama ostati le kot kulturna organizacija. Ravn. Stupce ne napada nobeno »klerikalno« časopisje, pač pa jo je že večkrat oblatil »Učiti. Tovarish« radi njenega kršč. prepričanja. Toliko v vednost gornjegrajskim gospodom učiteljem, ker so bili vsekakor potrebni pravih informacij.) — Na drugem mestu čitamo, da je g. Jelenec užaljen, ker ni bil povabljen k dvornemu dinjeju in piše: »Le učiteljstvo je bilo izključeno! Po čigavi zaslugi, tega ne vem; bržkone pa so pahnili učiteljstvo od kraljeve mize zaradi tega, ker ga na deželni vladi za Slovenijo današnji dan ne štejejo v nobeno kategorijo zgoraj omenjenih organizacij in korporacij, ampak ga smatrajo zgolj za nepotrebno zlo, kamor ne sme posvetiti žarek milosti visokega in ponosnega dr. Brejca!« — Mi pa povemo, da je glavni vzrok temu to, ker učiteljstvo še danes nima svoje enotne strokovne organizacije in so sedanjí voditelji Zaveze s svojo dvajsetletno strankarsko politiko napravili ves učiteljski ugled. Tudi na drugih mestih napada ta številka dr. Brejca, dr. Verstovška in člani »Slomškove zveze«. Tako zgleda nadstrankarska organizacija »Zaveze« v svojem glasilu, v kateri sanjajo gospodje gornjegrajski učitelji, ki naj bi bili veseli, da sploh »Slomškova zveza« eksistira, ker drugače bi jih njihovi dosedanjí voditelji še dalje vlekli za nos kot manj vredne »rodoljube z dežele«.

Dnevne novice.

— Regent Aleksander je bil obolel na lahki influenci, a je že popolnoma okreval. Vendar pa še ne sprejema a dijenec.

— Umrl je dne 1. julija 1920 v Sp. Lanku pri Mokronogu posestnik in gostilničar gosp. Ivan Dolensek, znan po celem Dolenskem. Bil je prava stara dolenska korenina, zvest pristaja SLS in občinski svetovalec občine Mokronog. Njegov pogreb je pričal, koliko spoštovanja in ugleda je vžival med ljudstvom. Ob grobu mu je govoril ganljivo slovo preč. gosp. župnik Hladnik iz Trebelnega. Pevski zbor iz Mokronoga pomnožen s pevci iz Trebelnega mu je zapel ganljive žalostinke. Prizadeti rodnihi naše naodkritosrčneje sožalje. Naj počiva v miru!

— Osebnost. Dne 6. t. m. je napravil na kulturno-tehničnem oddelku visoke poljedelske šole na Dunaju z dobrim uspehom tretji državni izpit Ivan Šorli, ki je postal tako inženjer za kulturno-tehniko. On je dovršil svojčas hrvatsko državno gimnazijo v Pazinu in je sin bivšega okr. glavarja v Pazinu.

— Koncert Glasbene Matice na Otoku ob Vrbskem jezeru dne 17. t. m. Prihod v

Vetrin ob sedmih. Pri Majeruškaku čakajo čolni. Prihod v Ribnico ob devetih. Ob tri četrti na devet sv. maša na Otoku, pri kateri poje Matica. Ob enajstih koncert. Nato velika veselica in prosta zabava.

— Na škof. gimnaziji v št. Vidu nad Ljubljano je bilo ob koncu šolskega leta 1919/20 310 učencev. Od teh je bilo odlično sposobnih 89, sposobnih 177, nesposobnih 22, neizpraznjeni 3. Ustni zrelostni izpiti so se vršili dne 1., 2. in 3. julija pod predsedstvom višj. šolskega nadzornika dr. Ivana Grafenauerja. Vseh 21 učencev VIII razr. je izpit uspešno prestalo, in sicer: Bartol Mirko (z odliko), Bednarič Rado (z odliko), Bizjak Franc (z odliko), Bohinec Jožef, Droic Jožef, Erzar Matija, Fister Franc (z odliko), Hefarle Henrik (z odliko), Janežič Josip, Jerič Ivan (z odliko), Kaluža Rudolf, Kralj Anton, Lesar Anton, Miklavčič Maks (z odliko), Pečnik Janez (z odliko), Tomažin Jožef, Tome Matija (z odliko), Vilhar Albin, (z odliko), Vodnik Anton (z odliko), Zupan Franc, Žabkar Albin (z odliko).

— Celje. Glavni izpit na orglarski šoli se bo vršil v sredo, dne 14. julija. K izpitu so oglasili: Čobal, Gorican, Korbun, Kranjc, Pirnik, Furlan, (gospodičje) Jevernik, Lesinger, Pihler, Radej, Strle. Kot nadzornika je določil kn. šk. ordinarijat ml. g. opata Franc Ogradi. Novi učenci se sprejemajo do 15. septembra.

— Gospodje duhovniki, profesorji, uradniki in drugi, ki se hočejo nekoliko odpočiti, naj pridejo v Hotel pri Sv. Duhu ob Bohinjskem jezeru. Pri hotelu je kopališče in čolni za vožnjo po jezeru. Nedeljski izletniki dobe vedno pripravljeno kosilo. Točna postrežba, cene zmerno.

— Iz Preske. Poročilo iz Medvoč v »Jugoslaviji« dne 3. julija št. 158 je polno laži; zato sledi nekoliko pojasnil, da se izve resnica. Kolikor nam je znano, je bil župnik tri dni pred prihodom regenta pri županu in sta se takrat domenila radi sprejema. Drugi dan je prišel tudi postajenačelnik in se je v navzočnosti župnika ponudil, da bo preskrbel olepšavo slavoloka; mlajše postavi županstvo. Prišla je nedelja, mlajši so bili že v Medvodah. Popoldan pride postajenačelnik do župnika in se pritoži; da nobeden nič ne dela — seveda tudi načelnik ne. Župnik gre v Medvode; mlajši so bili že pripravljeni, župnik gre od hiše do hiše in poduči ljudi, da naj okrasijo hiše, kar so radi storili. Ko župnik pride nazaj na prostor, kjer so bili mlajši, vidi, da en mlaj ž stoji, drugega pa vzdigujejo. Kdo je mlaj postavil? Župan in še nekaj mož iz Vaš in en Sokol — železničar. Vence so pletle dakleta in žene Marijine družbe. Župnik je oznanil z lece Vidov dan in sv. mašo in povabil uradnike, katerih pa potem ni bilo pri sv. maši, in priporočal ljudem, da naj pridejo k sprejemu regenta. Kdo je delal in kaj naredil? Za Sokole se nobeden ni brigal, — še manj, da bi jih kdo na Jeprco pošiljal. Dopisniku in njegovim ožjim prijateljem pa bodi povedano: Gospodar občine je občinski odbor, vsak odbornik sme povedati svoje mnenje. Vi hočete razdor napraviti, pa se Vani ne bo posrečilo. Z dopisom ste se hoteli ovekovčiti, pa ste slabo zadeli! Raji delajte za blagor občine, ne pa za sebe. Razdorev ne potrebujemo — posebno, da bi tujci gospodarili v občini, tega ne bomo pustili.

— Novoprimo. Dne 3. t. m. zjutraj med 10. in 11. uro se je vozilo v kopalnih hladčah po Krki pod samostanom 6 mladeničev, ki so glasno prepevali sokolsko koračnico, ter na ves glas vpili: Živio sokoli, doli s čuki, vmes pa tako preklinjali, da se je kar iskrilo. Iz njihovega popevanja sokolske koračnice, ter glasnega klikanja: Živio sokoli, doli s čuki, bi človek po pravici lahko sklepal, da so ti mladeniči v kaki zvezi, bodi vzgojni ali telovadni s Sokoli. Sokoli so lahko ponosni na svoje vzgojno delo.

— Koncert, ki ga je priredilo učiteljstvo kranjskega okraja dne 4. t. m. v Škofji Loki v prid Učiteljsk. konvikt in Dijaški kuhinji, je izpal izvrstno, bodisi v materialnem ali moralnem oziru. Dvorana izobraževalnega društva je bila polna občinstva. Znani spored sa je vršil točno in ob viharjem odobravanju poslušalcev pod spretnim vodstvom g. nadučitelja V. Rusa iz Kranja. Zbora, moški in mešani, sta bila dobra, močna in efektivna. Največje občudovanje pa je vzbujal mladi učitelj violinist Škorpik, ki ga je na klavirju spretno spremljal osmošolec Svara iz Kranja. Škorpik je učenec prof. Vedrala iz Ljubljane. Izvajal je svojo nalogo mojstrski ter dokazal, da v šibkem njegovem telesu biva močan umetniški duh. Splošna sodba je bila taka: Čast našemu učiteljsvu, ki premore kaj takega!

— Za novo snujočo se godbo v Mladinskem domu na Kodunjevem iščemo godbene instrumente. Podnude na Društvo za mladinske domove v Ljubljani, Mestni trg št. 8, I.

— Poljski vicekonzulat v Ljubljani obvešča interesirane stranke, da bo delovanje vicekonzulata začasno ustavljeno. Vse agende pravzame za ta čas poljski

generalni konzulat v Zagrebu, Boskovičeva ulica št. 2.

— Univerza v Ljubljani. Prvi pravno-zgodovinski izpiti, ki so bili določeni na 12. t. m., so zaradi državnega praznika preloženi na naslednji dan 13. t. m.

— Udeležba rez. oficirjev, ki se nahajajo v civilu, pri cerkvenih in vojaških slavnostih na Petrov dan. Vsi rezervni oficirji, ki niso v vojaški službi in ki se nahajajo v Ljubljani, naj se blagovolijo v uniformi udeležiti cerkvenih slavnosti v stolni cerkvi, evangelijski cerkvi in v mestnem domu (pravoslavna služba božja), katere se vrše dne 12. t. m. ob 10. uri v proslavo rojstnega dne Nj. Veličanstva kralja Petra I. Po službi božji naj se gg. rez. oficirji pri paradnem maršu postavijo na Vodnikovem trgu na levo od komandanta Dravske divizijske oblasti ter naj ob 12. uri v poslopju Dravske divizijske oblasti pri čestitanju.

— Razglednice o sprejemu prestolonaslednika Aleksandra v Ljubljani se naročajo pri »Jugoslovanskemu novinarskemu društvu« v Ljubljani. Serija (8 razglednic) stane 16 K. Trgovci dobe pri večjem naročilu znaten popust. V Ljubljani se prodajajo na drobno v vseh trgovinah.

— Društvo Pravnik je imelo svojo glavno skupščino dne 5. t. m. popoldne v justični palači ob precejšnji udeležbi. Predsednik dr. Majaron je v svojem nagovoru razložil, kako je vsled vojne prišlo do stagnacije društva in do začasnega prenehanja društvenega glasila »Slov. Pravnik«. Treba je bilo časa, da so se za silo uredile razmere in da je zopet izšel društveni list in tako uputil novo delovanje. Odbor je podal tajniško, blagajniško in knjižničarjevo poročilo o pretekli dobi do konca preteklega meseca. Skupščina je podelila soglasno absolutorij odboru. Društvena pravila so potrebna revizije glede na nove razmere in naloge. Vendar se to za sedaj ne predlaga, dokler ni rešena usoda zasedenega ozemlja. Sprejela se je izpremembra zastran določitve članarine, ki se je določila za tekoče poslovno leto z zneskom 80 K, ker toliko znaša tudi naročnina za društveni list. Izvoljen je bil potem vzklikoma vnovič dr. Majaron za predsednika, v odbor pa kot ljubljanski odborniki: dvornosodni svetnik Bežek, univ. prof. dr. Dolenc, odvetnik dr. Lovrenčič, univ. prof. dr. Pitanič, sodnik dr. Sajovic, f. jaz, prokurator dr. Souvan in dež. tajnik škarija, kot vnani pa: dr. pravdnik dr. Grasselli v Mariboru, odvetnik dr. Krašovec v Celju in sod. svetnik Kuder v Novem mestu. Preglednika računov: odvetnika dr. Tekavčič in dr. Žirovnik. Odstopivšim mnogoletnim odbornikom dv. svetniku dr. Babniku, sod. predsedniku dr. Papežu in odvetniku dr. Švigliju se je izrekla zahvala. Med slučajnostmi se je po predlogu dvornosod. svetnika Regallyja sklenila resolucija proti načinu pobiranja pristojbin vsled nove naredbe; tudi se je izražala nujna želja, da bi čim preje izšel občni državljanski zakonik v slovenski izdaji, ki jo je že priporočal g. Regally. Zborovanje je bilo deloma živahno in je trajalo dve uri.

— Nesnaga na železnici. Pred nekaj dnevi se je vozil iz Ljubljane proti Karlovcu neki gospod, kateri je vsled bolehnosti stopil v II. razred, da bi se v snažnem in zračnem kupeju lažje vozil. Med vožnjo pa naenkrat zapazi eden izmed potnikov tistega kupeja na sedežu — steno in ko so oddelek preiskali, so našli celagnezda stenic z bogato zalogo. Iz tega je jasno, da dotični voz že dolgo ni bil osnažen. Če pa človek pošteno plača za vožnjo v II. razredu, zahteva tudi lahko, da se pošteno vozi. Toda kdo more sedeti na sedežu, ki je po vseh kotih poln stenic? Če so po novem obratnem pravilniku tako stroge odredbe in kazni za potnike — ali je proti temu golazen po vozovih? Koliko se pobriga železniška uprava za snago, je po zgorajšnjih podatkih jasno. Vemo, da je oseba, ki snaži — oziroma ki naj bi snažila — železniške vozeve v izobilju in da je zadosti dobro plačano, zato pa vemo tudi, da je vzrok tej nesnagi brezbržnost onih, ki naj oskrbe, da se vozovi res temeljito osnažijo. Če bo uprava snaženje še dalje zanemarjala, se utegne prigoditi, da se bodo sčasoma v I. in II. razredu namesto ljudi vozili le — stene.

— Strokovna zadruga zidarskih mojstrov Slovenije v Ljubljani vabi svoje člane, da pristopijo oziroma po možnosti podpirajo »Slovensko zidarsko in tesarsko društvo v Ljubljani«. Poljanska cesta, ker je delovanje tega društva velike važnosti za našo stroko in ima najboljši namen, ter je v prid delodajalca in delojemalca. Društvo hoče brez političnega strankarstva le stanovske koristi zastopati. Tozadevna pojasnila daje društvo samo. — Načelnik.

— Otvoritev poštne nabiralnice Sela. Z 21. julijem se otvori poštna nabiralnica Sela, ki spada v okoliš poštne urada Kamnik in ima dnevno zvezo po pocestni vožnji Kamnik—Motnik.

— Vlom na železniški postaji v Medvodah. V noči na 1. t. m. so bile na kolec dvoru v Medvodah iz plombiranega voz ukradene 3 vreče cementa.

Ljubljanske novice.

Ij Poziv. V ponedeljek, dne 12. julija slavimo rojstni dan našega vladarja, kralja Srbov, Hrvatov in Slovencev, Petra I. Vabim vse hišne posestnike, da na ta praznični dan okrase svoje hiše z državnimi in narodnimi zastavami. — dr. Ivan Tavčar, l. r., župan.

Ij Nesreča na trgu Tabor. Te dni je vozilo 15 vojaških vozovnikov po škofji ulici čez Trg Tabor obkolo. Medtem je pripeljal s praznim vozom do vojaških voz Josip Napotnik, ki je porabil priliko, ko je nastala vrzel, da je hotel skozi njo peljati. Toda vojak, ki sta sedela na prvem vozu, nista zadržala konj in so zadeli vojaški konji v Napotnikov voz, ki se je zato zlomil. Poškodovana sta se tudi oba vojaška konja. Vojaki so Napotnika aretirali, toda so ga na intervencijo policije izpustili, ker na nezgodi ne zadene krivda Napotnika, marveč vojaka, ker nista konji ustavila, četudi sta videla pred seboj Napotnikov voz.

Ij Mlad tat. V II. razred ljudske šole je šel hodil mladi Lojzek, ki je ukradel svoje mamice iz kovčega zlato verižico z obeskom in zlat pretan, vreden 1000 K. Prstan je prodal na Vodnikovem trgu neki kramarici za 95 kron, da si nakupi igrače, zlato verižico je pa prodal v šolskem drevoredu za 20 K. Policija je hitro nastopila in poskrbela, da je dobila Lojzika mama, ki se je preživlja s poštnim delom v neki pisarni, nazaj reči, ki jih je v otročji nepremišljenosti mladi nepridiprav ukradel.

Ij Produktivna zadruga čevljarjev za Slovenijo naznanja svojim članom prodajo usnja v ponedeljek, dne 12. julija ob 3. uri popoldne, Spodnja Šiška 30. (k)

Ij Mestna zastavljalnica ima tomesečno dražbo novembra 1919 zastavljenih predmetov 15. julija popoldne.

Ij Prodajalci petroleja se nujno pozivljajo, da brez odloga vrnejo petrolejske sode veletvrdkam, pri katerih jim je bil svojčas nakazan petrolej.

Ij Tedenški izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine Ljubljanske od 27. junija do 3. julija 1920. Število novorojencev 32, mrtvorojencev 5, umrlih 22. Od umrlih je domačinov 14, tujcev 8. Umrli so za otročico 1, za jetiko (vmes 5 tujcev) 7, valed nezgode 1, za različnimi boleznimi 11, za pljučnico 2. Za nalezljivimi boleznimi so oboleli in sicer: za otročico 1, za osepnicami (variola) 1, za vrtico (tujec) 1.

Ij Prevod povesti, ki obdeluje snov iz rusko-japonske vojne, nam je poslal g. Al. P., prosimo, da nam pošlje znova našlo povesti in ime pisatelja, ker se nam je naslovni list izgubil.

Ij Opozorjamo na oglas tvrdke Jos. Stopar, manufakt. trgovina na Dunajski cesti 5.

Ij Ukradene vrvice. Iz podstrešja cukrarnice, kjer ima svoja skladišča tovarna za sukno Kunc Jos & Comp., je bilo ukradeno 15 kg tovarniškega »Wirkmaschinnen-spagata«, ki sestoji iz samih 2 m dolgih vrvic in bi jih kot takšne mogel rabiti le kakšen čevljar, sedlar ali tapetnik.

Ij Denarnica ukradena je bila g. učitelju Francu Maroltu, v kateri je imel več denarja in raznih papirjev. Denarnica je v velikosti 10 x 8 cm.

Ij Sotovarši vlomilske tvrdke Gorkič & Komp. aretirani. Orožniki na Vrhniki so aretirali člana znane ljubljanske vlomilske firme Gorkič Jožefa, Kralja, ki se je aretaciji upiral, toda mu odpor ni nič pomagal in so ga pripeljali v ljubljanske zapore.

Najnovejša poročila.

STJEPAN RADIČ PRED SODIŠČEM.

LDU Zagreb, 9. julija. Predsednik Vajjič otvori današnjo razpravo ob osmih ter se takoj prečita obtožnica. Nato vpraša predsednik Radiča, ali je razumel obtožnico. Radič je odgovoril, da ne. Pravi, da je sedaj šestič pred sodnim stolom in vedno radi sličnih stvari. Obtožnica se postavlja na stališče, ki bi se komaj dalo braniti, ako bi bila konstituenta že izvršena. Teritorij Jugoslavije je še vedno predmet pogajanj mednarodnih kompetentnih faktorjev. Priznana je samo država, ne pa kraljevina. V tem tiči pravo samoodločbe, da si narod sam uredi svojo državo, kakor on hoče. Italija bo to izrabila in rekla, da se ustvarja nova Avstrija, država, ki ne priznava narodne suverenitete. Govori o Wilsonovi poslanici, v kateri se Wilson izraža kot bojevnik za svobodo nemškega naroda, da ga osvobodijo od gospodstva ene familije, ene klike. Vsi mažarski politični procesi imajo enako obilježje kot ta proces. Govori o balkanizaciji Srednje Evrope. Jugoslavija še ni gotova država, ker celo naše vprašanje je še predmet mednarodnih razprav. V vseh svojih izjavah je govoril samo o ureditvi naše države. Povsod se sme govoriti o republiku, samo na Hrvaškem ne. Protestira proti temu, da se preganja velik pokret, t. j. seljaški pokret, ki obsega ves svet. Pravi, da se je srbski kazenski zakon

še pred konstituantno raztegnil na vso državo, zato da se prepreči priprave za konstituantno. Trdi, da je nevdržno stališče v ustavni parlamentarni državi, ki jo zastopa obtožnica, namreč, da je vladar tvoritelj ustave. Medtem, ko komunist Bornemissa trdi, da je v svojem govoru, v katerem je prispeval absolutno monarhijo piramidi, direktno omenjal regenta Aleksandra, izjavlja oblastveni odposlanec, da ni niti indirektno omenjal Aleksandra. Izločišče obtožnice je napačno, namreč, da je ono ustava in da je ono narodne edinstvo, kar je rekel regent. Kdor danes misli, da je mogoča monarhija, kakor je na Angleškem, se vara. Za ustavno monarhijo je treba naroda karakterov in inteligence, dočim je republika primitivna forma. Kralj je ona točka države, kjer ni strasti, on ima funkcijo pomirjevanja. To funkcijo vrši regent Aleksander dovršeno. To je edini pogoj, da obstaja kraljestvo.

Moja republika, pravi, je konstruktivna, rezultat razvoja, vojna je otvorila popolnoma novo perspektivo. Narod je z elementarno močjo vstal proti militarizmu in ugotovil, da je militarizem ozko zvezan z monarhijo. Poudarja svoje delo za narodno edinstvo. Dokazuje možnost ustvaritve federativne države, ki bi bila obenem monarhija in republika. V obtožnici se ne dopušča niti enostavno ustavno pojmovanje. Na več krajih se govori o seljaški diktaturi. Tu da se ne misli ničesar drugega, kakor izvrševanje ustavnih pravic večine naroda. Povsod uvidevajo, da delavske strokovne organizacije same ne morejo vladati države, temveč, da jo same morejo rešiti, s tem pa tudi same sebe. Srbija je prinesla veličastno idejo seljaške države. Karagjorgjevič je bil seljak in osnovec države, on je večji kakor Wilson in Paderewski. On je iz nič ustvaril državo. Obrenoviči so s pomočjo turških sultanov prišli na vladu. Namesto turških paš so prišli srbske paše. To je bil razlog, da je srbski seljak volil med Obrenoviči in Karagjorgjeviči ravno Karagjorgjeviče. Demokratska stranka ima to vrednost, da je izgradila najboljši seljaški program. Zahteva seljaške države je opravljena in odgovarja duhu časa ter ne more biti kazniva. Napačna je sugestija, da zahteva po seljaški državi pomenja seljaško diktaturo, t. j. nasilje. Z mednarodnega stališča ne obstaja kraljestvo. V versailleski mirovni pogodbi in drugod se omenja samo država SHS. Glede londonskega pakta je moral končno tudi Wilson priznati, da obstaja. Ta pakt postavlja Hrvaško, Srbijo in Črno goro za ravnopravne. Imamo mednarodno pogodbo, katero priznava Anglija in Francija, ki ne smatra pogodbe za krpo papirja. Naši politiki jo ignorirajo, kar ni dobro. Zunanje politično našega kraljestva ni. Govori o svojem stališču, ki ga je z ozirom na obliko države zastopal v Narodnem Veču. Ne smem priznati kraljestva, pravi, ker stojim na čelu tisočev ljudi, ki nečejo kraljestva. Seljak ne priznava kraljestva, vrši pa svoje dolžnosti napram državi. O vprašanju, kaj bo delal na konstituenti, se ne more razpravljati. Lahko se zgodi, da bo konstituenta s silo izvoljena. Seljaška stranka ni nikdar ničesar izročila tujim oblastim, niti Wilsonu kot WI' onu, temveč kot predsedniku mirovne konference. V teh poslasticah gre za aplikacijo principa samoodločbe. Njegova poslanica je imela največ podpisov od vseh, ki so bile poslale mirovni konferenci. Govori obširno o politiki seljaške stranke, ki ne prihaja v nikako nasprotje z državo. Z napačnim umevanjem našega narodnega zedinjenja je nastala napačna orientacija. Suvereniteta naroda ni taka stvar, da bi si je mogla prisvajati ena stranka.

Res je, kar trdijo srbijski politiki, da je boljše angleška monarhija kakor republika. Definitivno smo si izbrali pot za padne demokracije. Naša definitivna orientacija je, da gremo z zapadnimi demokracijami. Obtožnico smatra za neupravičeno in v zakonu neosnovano. Govori o svojem delu v Pragi, kjer je skupno s Svetozarom Pribičevićem izdal »Hrvaško Misao«. Orientacija Srbov na Hrvaškem je bila takrat ta, da Srbi naj bi imeli državno napram Mažarski. Ideja je bila, da se pod hrvaško zastavo združijo ves narod. Obširno razlaga program seljaške stranke. Njegova glavna misel je bila, ločiti Dunaj od Berlina. Zastopal je idejo nevtiralnosti bivše monarhije po švicarskem vzorcu. Zahteval je pravico samoodločbe narodov. Njegovo stališče je bilo, da se nagodba prizna, da se pa obenem pripravlja za lastno državo. Razlaga, zakaj je v saboru klical »Živio Habsburg!«. Zato, ker je smatral tedaj za edino rešitev, da se Habsburg iztrga iz vpliva iz Berlina. Dalje govori o sedanjem stanju in pojmovanju v narodu in pravi, da narod nikdar ne bo rekel, da je prej bilo bolje, ker je ta narod toliko politično izsojan, da je pravilno pojml novo stanje. Dalje prehaja na svoj govor v Nar. Veču in pravi, da ni v njem ničesar, kar bi moglo oslabiti naš položaj na zunaj. Omenja svoje republikansko stališče, ki ga je zastopal na prvi seji Narodnega veča, kjer so se z njim zlagali

Drinković, Korač in Korošec in izjavili, da se stvar pusti za pozneje. Wilson in Lansing da sta izjavila, da dasta Jugoslaviji neomejeno pomoč, ako bi bila republika. Izjava Narodnega veča o edinstvu države da je veljala samo za inozemstvo. Pravi, da si narod misli, da hoče Srbija pogoltniti Hrvatsko. Nato govori o krfskem paktu, na kar se seja prekine.

ITALIJANSKO LETALO UWETO.

LDU Zagreb, 9. julija. Predčerašnjim popoldne se je nad Zagrebom pojavil italijanski aeroplan. Dve letali zagrebške letalske postaje sta ga zasledovali in v zraku otvorili nanj ogenj iz strojnica. Pri selu Zvečer v Slavoniji je pristalo italijansko letalo z dvema častnikoma, katere so naše oblasti prijeli in ju danes odvedle v Zagreb, kjer bosta zaslišana. Sklepa se, da gre za isti aeroplan, ki je v sredo krožil nad Zagrebom in katerega sta dva naša letalca obstreljevala. V zračnem boju je nemara izgubil smer in je namesto proti Reki krenil proti vzhodu, t. j. proti Slavoniji.

KONGRES JUGOSLOV. IGRALCEV.

LDU Zagreb, 9. julija. Včeraj se je končal kongres jugoslavenskih igralcev. Za predsednika udruženja je bil izvoljen Brana Cvetković.

DR. TREŠIČ-PAVIČIČ — POMOČNIK MINISTRA ZA ZUNANJE POSLE.

LDU Beograd, 9. julija. Vlada namerala opustiti poslaništvo v Madridu. Dosedanji poslanik dr. Trešič-Pavičič je imenovan za pomočnika ministra za zunanje posle.

BORZA.

LDU Zagreb, 9. julija. Devize: Berlin izplačilo 195—196, London 0—280, Newyork 65—66.50, Pariz 540—0, Praga 163—165, Švica 1275—1300, Dunaj izplačilo 44—45. Valute: Ameriški dolarji 63—64, avstrijske krone 45—46, carski rublji 125—127, čehoslovaške krone 160—165, francoski franki 530—0, napoleonondor 272—275, nemške marke 195—197, rumunski lei 168—173, soverei 300—0, turške lire v zlatu 290—0.

Prosveta.

pr XVII. umetnostna razstava v Jakopičevem paviljonu se zaključuje v nedeljo, dne 11. t. m. ob 7. uri popoldne.

pr Učiteljica, komedija v treh dejanjih. Spisal Dario Nicodem. — Ta igra je pravzaprav tragikomedija, ki ji primanjkuje prave dramatične sile in je zgrajena na preprosti fabuli: Mlada Marija Bini je zapeljana od Giacoma Macchia, ki jo pošlje čez morje, otroka pa odda v rejo. Čez 7 let se Marija vrne kot učiteljica in hodi v veri, da je otrok koj po njenem odhodu umrl, molit za njegovo dušo na pokopališče. S pomočjo grofa Filipa pa zve, da njena hčerka še živi in da hodi v njen razred v šolo, a je ona ne pozna. Tu začne igra, ki vsebuje bolešno iskanje otroka, pri čemur ji pomaga grof s svojim detektivom, dokler končno ne izsledijo pravega. Kljub nekaterim neverjetnostim, romantičnim in dolgim lamentacijam v igri, vsebuje vendarle par dramatičnih scen, ki bi, dobro igrane, rešile igro neuspeha; kajti, da je igra slaba, ne smemo reči. Ima celo mnogo živahnosti in dobrih dovtipov; ravnateljica in sluga dasta igri nekako vesel značaj, dasi za igro nimata pomena; za dejanje sta važni samo dve, kvečjemu štiri osebe. Cela igra sloni na ramenih učiteljice Marije, ki je histerična in daje svoji igralci zelo težko nalogo. Radi tega je bila ta vloga za igralko, ki jo je predstavljala ta večer, pretežavna, dasi bi jo mogli v nekaterih momentih častitati, zakaj težko, da bi našli med diletantkami drugo, ki bi jo podala popolno — ta vloga zahteva umetnico. Bolj hvaležna je bila vloga ravnateljice, ki je bila dovolj dobra. Isto morem trditi o Poloniji, ki je bil glasovno manj pripraven, a nam je drugače ustvaril svojega posebnega človeka in smo si ga lahko predstavljali. Zelo dober za prvi nastop je bil grof Filippo, posebno v prvem dejanju. Giacomo je bil dober spočetka, ko je molčal, da ponovim kritiko občinstva; sicer je bil mrzel, smejal se je, kadar bi se ne smel. Ostali so se podali v okvir igre dokaj dobro. V splošnem pa predstava nikakor ni ponesrečena. Videlo se je, da je skrbno pripravljena. Samo na eno bi opozarjal in to naj si zapomnijo tudi drugi, ki to pot niso igrali: Da govorita dva hkratu s cigareto v ustih po par minut dolgo, ne spada v gledališče.

pr Dom in Svet (5. in 6. številka) je izšel. To pot prinaša več fotografij Quaglijevih slik, ki pojasnjujejo zanimiv spis Izidorja Cankarja o tem znamenitem slikarju ljubljanske stolnice, ki ga prinaša ta številka zopet v daljšem nadaljevanju. Zelo lepo je zastopana v ti številki naša najmlajša lirika z Miranom Jarcem, Stano Kosovelom in Antonom Podbevškom. Miran Jarc, ki nas je opozoril že preje s svojimi globoko občutenimi pesnitvami, je zastopan s štirimi lepimi pesmimi; tudi Kosovel, ki nam je že znan deloma od prejš. se

nam ni predstavil še nikoli tako častno kot to pot, oblikovno je mnogo bolj dozorrel in poglobljen je. Podbevšek je šel še za en korak naprej in ne moremo slutiti, kje se bo ustavil in pogledal nazaj na storjeno pot. France Bevk je zastopan z eno pesmico in Branko Jeglič tudi z eno. Pregljev »Plebanus Joannes« se nadaljuje z isto napetostjo pripovedovanja kot je začel, enako Jakličeva »Nevesta s Korinja«, ki jo spremljata dve ilustraciji, med katerimi je zopet zadnja boljša kot prva. Znova pa se je oglasil v »Dom in Svetu« Narte Velikonja, ki piše s trpko satiro na našo družbo novelo »Tri gracije«. Številka prinaša tudi nadaljevanje prevoda »La Divina Commedia«. Med slovstvenimi kritikami se nahaja poročilo o župančičevi zbirki »Mlada pota« in Ivan Cankarjevi »Moje življenje«. Med »Razno« prinaša Ivan Zorec par besed o Ivanu Cankarju kot predavatelju. V splošnem je ta številka zelo dobra in zanimiva.

pr »Mladost«. S tem imenom bo začel izpovedi izhajati na Hrvaškem nov list, ki ga bo izdajalo Hrvatsko katol. akad. društvo »Pavlinović«. List je izhajal že pred vojno; namenjen bo vaški mladini. Uprava lista je na Kaptolu št. 7 v Zagrebu.

I. slovenski orlovski tabor v Mariboru.

Narodne noše! Pohitite v kar največjem številu na orlovski tabor, da bomo pokazali našim gostom iz češkoslovaške, francoske, anglejske in poljske kak dober in umetniški okus ima naše ljudstvo! Priidite v Maribor iz vseh dolin in planin, pridite v avbah, pečah in drugovrstnih nošah. Pripeljite se na okrašenih vozovih s skupinami narodnih noš! Pohitite vsi, da bodo zbrani pri sprevedu vsi cvetovi, da bo šopek popoln in bo nastop narodnih noš, ki bodo tvorile posebno skupino v sprevedu, tem veličastnejši.

Okolični Maribora. Okrasite svoje vozove in pripeljite se k slavnostnemu obhodu, da bo slika popolnejša.

Fantje, ki nimate ne kroja, ne čepice, prijedite v narodnih nošah na konjih. Jaha se lahko na sedlu ali brez sedla. Konji naj bodo okrašeni, vsak jezdec naj ima slovensko zastavico. Orli bodo jahali na lahkkih, narodne noše pa na težkih konjih.

Cerkveni vestnik.

c Rlm. Dne 26. maja je umrla v Rimu Terezija Sarto, sestra prejšnjega papeža Pija X. Dosegla je starost 82 let. — V Vatikanu je bila 6. maja slovesnost zaprisege 50. švicarskih gardistov. Navzoči so bili poslaniki Bavarske, Holandske, Poljske, Argentine, iz Chile i. dr. — Izšla je pod naslovom »Cor Paternum« bogato ilustrovan knjiga o delovanju sv. očeta med vojsko, in sicer v 9. jezikih.

c Izenačenje kapitala in dela. Papež Benedikt XV. je izdal pismo o organizacijskem delu ter nasvetuje škofom, duhovščini in katoliškim laikom naslednje direktive: »Potrudite se na vso moč, da ljudstvo v boju za plačilo ne bo opustilo potov mirnega pogajanja. Ker pa v dosego tega cilja mnogo pripomorejo katol. organizacije, morate prav posebno za to skrbeti, da se te organizacije povsod utrdijo in razcveto; v njih naj se izkažejo v prvi vrsti najboljši med laiki — mladi po svoji delavnosti, starejši s svetom in izkušajo...«

Orlovski vestnik.

Orlovski tabor v šmartnem pri Litiji 11. julija. — Pri javni telovadbi popoldan nastopijo Orli s članskimi in redovnimi vajami. Orlice s članskimi in simboličnimi vajami. Zelo zanimive bodo vaje s praporci. Nastopi potem še deški naraščaj in gojenke z dvojnimi prostimi vajami. Pri orodni telovadbi sodelujejo člani Zvezinega vadijskega zbora. — Zveza vlakov za tabor zelo ugodna. Od Zidanega mosta o pol 9. uri jutraj in ob pol 2. uri popoldne. Iz Ljubljane ob 6. uri jutraj, ob tritret na 11. in ob 2. uri pop. Telovadba in prosta zabava se vrši pred graščino Gomače.

Dijaški vestnik.

d Podružnica Slovenske Dijaške Zveze v Celju priredi 14. julija občni zbor. Dijaštvo se naj zbira ob tritret na osem pred farno cerkvijo; ob 8. uri bo skupna služba božja in takoj nato zborovanje pri »Belem volu«. Dolžnost vsakega katoliškega dijaka naše podružnice je, udeležiti se zborovanja. — Pripravljalni odbor.

Gospodarstvo.

g Trgovcem! Mestni magistrat ponovno opozarja na ministrsko naredbo z dne 16. maja 1920, št. 3687, Ur. l. pod št. 238 o prometu z blagom v 15 kilometerskem obmejnem pasu, glasom katere je dovoljeno v naredbi našete predmete uvažati v 15 kilometerski obmejni pas naše države le z

odpremnimi izkaznicami. Odpreme izkaznice izdaja za blago, ki se izvaža iz Ljubljane v ta pas, mestni magistrat ljubljanski in sicer samo na podlagi potrdila občinskih oblastev onih občin, v katere se uvaža, da so dotični proizvodi tamkaj potrebni. Odpreme izkaznice se izdajajo samo uradnim organizacijam, ki jim je poverjeno zalaganje naroda in legitimnim trgovcem.

g Sobno slikarstvo. Sobni slikarji so se morali boriti z velikimi težkočami, da so si preskrbeli iz inozemstva primerne patrone za slikanje. Navezani so bili izključno le na tuje vzorce. Tozadevno pričelo se je med ljubljanskimi slikarji novo gibanje, da bi se slikarji posluževali pri slikanju sob z golj domačih narodnih motivov. Posebna zasluga gre v tem oziru gg. Božiču, slikarskemu mojstru in Grebencu, profesorju na dr. obrtni šoli v Ljubljani. Težnjo v sobno slikarstvo vpeljati narodni duh, moramo z veseljem pozdravljati. G. Božič namerava začeti z izdelovanjem

slikarskih patronov na debelo. Slikarji, ki se za to interesirajo, naj se blagovolijo obrniti direktno na njega.

g Avstrijski kreditni zavod za trgovino in obrt. Dne 30. julija 1920 se vrši na Dunaju 64 redni redni občni zbor tega zavoda in se imajo delnice deponirati najkasneje do dne 16. julija t. l. in sicer za Jugoslavijo pri Podružnici kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani (Prešernova ulica št. 50), katere izstavi potrdilo za priglasene delnice. Na 25 delnic odplače na glas.

Turistika in sport.

Klub kolesarjev in motociklistov »Ilirija« v Ljubljani priredi dne 11. t. m. cestno dirko Ljubljana—Tržič—Ljubljana. Prireditelj se razdeli v tri skupine vozačev in sicer: Skupina seniorjev (čez 35 let) poljubna kolesa, skupina težkih koles, skupina dirkalnih koles. — Start 11. t. m. ob 7. uri za seniore, ob 1/8. uri za teška kolesa in ob

1/8. uri za dirkalna kolesa. — Prijave za vse skupine sprejema pisмено ali ustmeno tvrdka »Svetla«, Mestni trg 25. — V pravi so cestne dirke 18. t. m. Ljubljana—Celje—Ljubljana (dostopna vsem klubom sportne zveze Ljubljana) in 1. avgusta Ljubljana—Velikovec (120 km), dostopna vsem klubom Koturskega saveza.

Start nedeljske dirke kluba kolesarjev in motociklistov Ilirija v Ljubljani na progi Ljubljana—Tržič—Ljubljana, v nedeljo, 11. t. m. dopoldne ob 7. uri na Celovski cesti pri 2. km, cilj istotam med pol 11. in 11. uro dopoldne.

Klub kolesarjev in motociklistov Ilirija v Ljubljani, opozarja na cestne dirke Ljubljana—Celje—Ljubljana, ki jo priredi v nedeljo dne 18. julija (dostopna vsem klubom Sportne zveze Ljubljana). Prijave do 15. t. m.) ter propagandno cestno dirko za prvenstvo Koroške v nedeljo dne 1. avgusta na progi Ljubljana—Velikovec, 120 km (dostopna vsem klubom Koturskega saveza, prijave do 25. t. m. na klub obje-

no z prijavnino 10 K). Istočasno s cestno dirko se vrši tudi izlet kolesarjev na Koroško. Podrobnosti o zadnjem še pravilno poročamo v časopisih in Sportu.

Aprovizacija.

a Cenejši kruh. Počenši od ponedeljka 12. t. m. prodajal se bo beli kruh po dvanajst (12), črni kruh po osem (8) kron kilogram, torej 50 dkg težki hlebi in štruce po šest (6) oziroma štiri (4) krone. V istem razmerju se zniža cena tudi ostalemu pecivu.

a Gospodarska zadruga javnih nameščencev »Samopomoč« bo cdajala začeni dne 12. t. m. svojim članom prvovrstne podplate po pol kg na osebo do izčrpanja zaloge. Istotako se dobiva gornje kozje usnje v celih kožah v poljubni množini. V poljubnih količinah se tudi odajajo sladkor po 59 K, mast po 44 K, fino namizno olje po 80 K, potem moški in ženski boks čevlji in navadni po najnižjih cenah.

Trpite na reumatizmu in gihtičnih bolečinah? Vdrčenje s pravim Fellerjevim Elza fluidom je takorekoč dobrodejno! 6 dvojnatih ali 2 velik specijalni steklenici 36 K.

Rabite milo-odvajajoče sredstvo? Fellerjeve prave Elza kroglice izvršujejo svojo dolžnost! 6 škatlic 18 K. — Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolezni 1 steklenica 6 K. — Zelenec okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 15 K. — Omot in poština posebi, a najceneje. Eugen V. Feller Stubica donja, Elzatrž št. 134, Hrvaško.

Dr. Ivan Pintar

začasno ne ordinira.

Sprejme se starejša kuharica, ki se razume tudi na gospodinjstvo. Nekoliko vajene v trgovini imajo prednost. Naslov: Martin Plut, trgovec, Ortomelj, Balokrajina. 2735

Prelepa igra »Mala pevka« se pošlje z vsemi notami vred le onim naročnikom, ki vpošlje naprej 30 K za 3 zvezke na naslov: Mala pevka, Šmartno pri Celju.

Župnik-begunc išče opravila (poučevanje, pisarna, nadzorovanje etc.). Ponudbe na upravo tega lista pod »Opravilo«.

Vajenca za puškarsko obrt sprejme F. K. Kaiser, puškar, Selenburgova ulica številka 6 v Ljubljani.

Trgovski pomočnik za špecerijo, drogerijo, 23 let star, vojaštva prost, želi priti v večjo trgovino. Govori slovensko, nemško in madžarsko. — Leo Stelci, grad barona Bruk, Celje.

Prodaja se benzin motor, samovžigalnik z magnetom »Climax« 2 HP. Cena po dogovoru. Naslov pove uprava lista pod št. 1906.

Nekaj pohištva se prodaja. Stari trg št. 2, III. nadstropje, levo, od 3. do 5. ure popoldne.

Jedilno olje liter po K 48.— se dobi v trgovini Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Razpisuje se služba ORGANISTA v Tržiču. Prosto stanovanje in plača do 3000 K. Prošnje je vložiti na župni urad.

Obvestilo.

Cenjenim odjemalcem na debelo in drobno uljudno naznanjam, da ostane trgovina vsled počitnic osobja od 12. julija do 16. avgusta zaprta. — Vaso Petričič, nasled. J. Samec, Ljubljana.

Bencin in vse avtomobilne potrebščine

Pnevmatika

Kolesa

za automobile, motocikle, kolesa za 40% v ceni znižana

kolesni plašči od K 265.—

zračnice od K 130.—

iz prvovrstnega švedskega jekla, mirovni izdelki in vse potrebščine

J. Gorec, Ljubljana
Gospodarska c. 14.

Zlatorog milo

Je najboljša in najcenejša, dobi se povsod.

Izdeluje kristalno sodo, sveče in toaletno milo.

Prva mariborska tovarna mila v Mariboru.

Učenec s primerno šolsko izobrazbo se takoj sprejme v fotografskem zavodu Franjo Grabietz, Miklošičeva cesta številka 6 v Ljubljani.

Vila Antonija ob Vrškem jezeru blizu Majernika je na prodaj. 9000 m² s krasnim parkom in uto za čolne. — Naslov pove uprava »Slovenec« pod št. »Vila« 2694.

800 K nagrade, kdor preskrbi solidno, nemu gospodu eno veliko ali dve mali nemebljani sobi, če tudi obrnjeni na dvorišče, takoj ali pozneje. Ponudbe naj se pošljejo na upravo »Separatni vhodi« št. 2767.

Sprejme kuharica z večletno prakso se kuharica in dobrih spricvali. Istotam se sprejme tudi izveščena sobarica. Plača zelo ugodna. Nastop takoj. Reflektantinja naj se čimprej osebno zgleda pri Mariji Ogri, Ljubljana, Gruberjevo nabr. 8.

Lokomobila 18 HP s pritliklino v dobrem stanju se prodaja. Informacije v pisarni dr. Ivo Benkoviča, odv. v Ljubljani, Miklošičeva c. 6.

Prodaja se: pedal-harmonij »Hörügel«, 2 klavirja z znakom »Erbar« in »Stretcher«, čelo in več pisanih not za citre, med njimi tudi »Mus za klavir in gosli. Kupi se pa ravnotam pianino. Naslov se poizve pri upravnistvu lista »Slovenec« pod št. 2763.

Lep vrt na prijetnem kraju v Ljubljani, obsegajoč 2 stavbni in 2 vrtni parceli skupno 2800 m² se ugodno prodaja. Natančneje se poizve na Vojvode Mišiča c. 23, v pritli. na levo.

Prodaja na Blejski Dobravi pri Jesenicah tik železniške postaje in tovarne 2 orala stavbnega prostora, travnik in njivo. Sredi travnika je studenec. Ponudbe do 25. julija t. m. pod šifro Stavbeni prostor 2619 na upravnistvo.

Gostilna in kavarna na najprometnejšem mestu v Sloveniji, sredi mesta z 8 opremljenih sob za tujce, cela gostilniška in kavarniška oprema, vinski sodi, cela zaloga z vinom, likerjem, šampancem itd., vrt za goste in zelenjavo, hlevi in gospodarskim poslopjem, kakor leži in stoji se prodaja. Cena 270.000 K. Pojasnila s priloženo poštino daje realiteta pisarna Havlik v Mariboru, Gregorčičeva ul. 6, telefonska št. 132.

Prispevajte za sklad S. L. S.

Skladišče, majhno in suho se išče. Cenjene ponudbe pod »plačam dobro« na upravo »Slovenec«.

Išče se skladišče. Ponudbe pod šifro »Dobra nagrada« na Anončno ekspedicojo Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg številka 3.

Glavovir (krátek) prodam ali zamenjam za harmonij amer. sistem. Janko Kos, Rožna dolina 178, Vič, Ljubljana.

Galanterijsko in stavbeno kleparstvo, acetalinski in vodni inštalater

Franc Lončar

Ljubljana, Celovška cesta št. 23

se priporoča cenjenemu občinstvu s točno potrebo in po zmernih cenah sprejema vsa v to stroko spadajoča nova dela in popravila na cerkvah in stolpih. 2187

Mestni stavbenik Ivan Bricelj

stavbeno podjetje tehnična pisarna, Ljubljana, Slomškova ulica 19 nasproti mestne elektrarne, se priporoča za vsa stavbna dela, napravo načrtov in proračunov. Delo solidno, cene zmerno in najboljše klasificirani delavci. 3377

Slamnike in klobuke

vseh vrst sprejema v popravilo FRANKO CERAR, tovarna slamnikov v Stob pošta Domžale pri Ljubljani. — V Ljubljani se sprejemajo isti pri trvdki Kovačević i Torsanv Presernovi ulici št. 5, kjer so tudi najnovejši vzorci na razpolago.

E 110/19

Dražbeni oklice.

Vsled sklepa z dne 1. julija 1920, opr. št. E 110/19/4 se prodajo dne 15. in 16. julija 1920, dopoldne ob 9. in 10. uri v Gorenji Straži in v Rogu v tovarni parne žage na javni dražbi sledeči predmeti:

2000 bukovih tabuletnih mostov, 1 lokomotiva, 1964/40 m³ bukovih parnih parketov, 14/9 m³ bukovih parnih parketov, 267.490 tavoletov iz bukovega lesa (za škatulje) 12.050 pakonov 365.710 m³ neparnih bukovih desk in mostov.

Okrajna sodnija v Novemmeslu, odd. VI., dne 1. julija 1920.

Uzh. štajerska trgov. zveza

družba z omej. jamstvom (prej Mild & Hallamayr)

HARTBERG (Avstrija).

Veletrgovina s kolonialnim in špeceriskim blagom, barvami, dežel. pridelki, železnino, stavbnim materialom, spedicij, podjetje, javlja, da je s 1. julijem začelo poslovati in želi velikih ponudb.

HOTEL PRI SV. DUHU ob Bohinjskem jezeru

Letovišče za duhovnike, profesorje, uradnike in druge. Zraven hotela kopališče; čolni so vedno na razpolago. Izletniki, tudi večje družbe, dobe lahko kosilo. Cene zmerno, solidna postrežba.

Novodošlopravo KADILO

se dobi v vsaki množini po nizki ceni pri svečarju J. KOPACU v Ljubljani GOSPOVETSKEGA CESTA številka 90.

Helena Cerar naj se vrne domov. — Vse je pozabljeno.

Absoventi abit. lečaja z gimn. maturo išče pri merne službe. Nastop takoj. Ponudbe na upravo pod št. 2776.

Dvokolesa nova z dobro pnevmatiko po K 2800.—. Plašči in zračne cevi po znižani ceni. F. Batfel, Ljubljana, Stari trg št. 23.

Mesečno sobo s hrano ali brez nje išče soliden in stalen gospod. Ponudbe na upravo lista pod šifro »soba«.

Kmet & Lubšina

Temerin, Bačka, Tel. 16.

nudi vsako množino vsakovrstnega žita po najnižjih cenah, kupuje vseh vrst les in gorivo. Ponudbe na zgorajšnjo tvrdko.

Harmonij

na piščala za cerkev ali šolo s tremi registri, popolnoma v redu, istotam popolnoma nov pianino ima po vredni ceni oddati: Palč v Mariboru, Pod mostom 14.

Oglas.

Komanda Dravske divizije potrebuje za garnizon Ljubljana dnevno do

1200 kg mesa.

V svrhu zagotovljenja te količine za mesec avgust t. l. razpisuje se za 16. julija ob 11. uri jutraj ustmena licitacija v intendanturji (Kazina, I. nadstropje) na katero se vsi zainteresirani vabijo. — Komanda Dravske divizije, E broj 2282. 2754

Mesarji, pozor!

Zaradi preselitve se prodaja takoj lepa pritlična hiša

in še novo gospodarsko poslopje zraven z dobro vpeljano mesarjijo, obstoječo iz klavnice, mesnice, sušilnice, pralnice, ledenice, šupe, drvarnice, hleva in z lepim vrtom, v prijaznem in prometnem kraju, primernem za vsako obrt v bližini Ljubljane. — Naslov pove uprava lista pod »Lepa prilika 2590.«

Blagajne

pristne WERTHEIM, št. 1, 3, 4, ima za oddati po ugodnih cenah

Karel Florjančič, Celje, Glavni trg 16.

Prodaja se

razen star, dobro ohranjen material v stari predilnici v Ljubljani, ki se sedaj podira, in sicer tovarno dvigalo, obtežba 500 kg, približno 11 m visoko, 4 postaje (pritličje, I, II, III, nadstropje), transmisijski pogon, 150×150 cm v premeru, obloženo na treh straneh, z valovito, pocinkano pločevino. — Stebri iz litega železa in sicer:

8 komadov približno 350 m visoki, obtežba ca. 13.000 kg	16 "	"	345 m "	"	30.000 kg
16 "	"	"	350 m "	"	26.000 kg
16 "	"	"	400 m "	"	32.000 kg
4 "	"	"	500 m "	"	12.000 kg

Za pravilne podatke obtežbe se ne prevzame nikaka odgovornost. 24 komadov približno 350 m visoki in 8 cm v premeru, za »Shed-strehe«.

Transmisijске konsole iz litega in kovanega železa. Železne stopnice (lestve). Rezervoar iz železne, 8 do 10 mm močne pločevine, velikost 245×165×120 mm. Razen stavbnih materialov. — Ogleda se na licu mesta v stari predilnici v Ljubljani in se je zgledati pri delovodju gospodu Srakarju.

Pisemne ponudbe na naslov »Kranjska stavbna družba v Ljubljani, Levstikova ulica. 2741

Industrija špirita D.D. Zagreb

2471 Boškovičeva ulica št. 7.

Brzjavlj: Spiritusindustrija. Telefon interurban 4—96.

Ima v Ljubljani skladišče finega rafiniranega špirita

pri »BALKANU« trgovska šped. in komis. deln. družba in dobavlja iz svojih tvornic surovi špirit za tvornice octa in denaturirani špirit na debelo. — Naročbe prejema glavni zastopnik MAVRO FURST, LJUBLJANA, Sodna ulica št. 5.

Prodaja se še vodno kolo za 42 K malo rabljeno sli z vsem potrebnim pogonom in transmisijo (jer menom 36 kg). — Naslov pove upravnistvo »Slovenec« pod št. 2712.

Večnamnožina konfekcijskih modelov vsakovrstnih (pup) se prodaja pri trvdki Schwab & Bizjak, Ljubljana, Dvorni trg 3. 2743

Išče se francoski in italijanski korespondenti eventualno samo za popoldanske ure. — Ponudbe pod »Lesni eksport 2744« na upravnistvo »Slovenec«.

Oprava za klet

kompletna, s stiskalnico, 50.000 litrskih prima sodov in kotli za žganjekubo se prodaja. — Ponudbe na Jos. Hammer, Jvdka Menrelich, Gradeo, Sackstrasse 4.

Trstje za strope,

žičnike, žico, mrežo, mrežo za pesek, samokolnice, sploh vse stavbene potrebščine prodaja po najnižji ceni A. Sušnik, železnina, Ljubljana, Zaloška cesta. 2761

TRGOVEC

s 10.000 — 15.000 K jamstva, želi kako podružnico ali pomoč šefu. Pisma se prosijo na upravnistvo tega lista pod številko 2740.

Kalodont

zobno pasto, Nulsol-barvo za lase ter prvovrstno brilno mlo priporoča Stefan Strmol, Ljubljana, Pod Tranto št. 1.

Pristni, naravni s sladkorjem vkuhani

malinčev sok

nudi Laboratorij Piccoli v Ljubljani, — Aleksandrova cesta številka 15. —

Večja množina tržiških kos

55—75 cm dolgih, pralni prašek la v zavrtkih po 1/2 kg, se prodaja po najnižji ceni. Vzorci in cene so na razpolago pri A. Vaciku, Ljubljana, Zaloška c. 15.

Proda se: 1 velika in 1 otroška posoda, stoji in 2 izložbeni okni. — Poizve se Sv. Martina cesta 5.

JANČAR & Co

Ljubljana, Slomškova ul. 19

lastni izdelek oljnatih barv, hrneža in stek. kleja. Velika zaloga kopalovega ter belega emalijaka sicitiva brunolila. Lake za kože, usnje, polituro in železo, suhih barv ter mizarskega kleja.

pivo v steklenicah

razpošilja v vsaki množini

Maipilij, Križna ul. v Kranju.

malinov sirup

s rafinadnim sladkorjem okuhan, se dobi po najnižji dnevni ceni v poljubni množini. Nadalje se dobe tudi ekstrakti za umetno soke itd.

Srečko Potnik, Metelkova ulica

LJUBLJANA

(popre) zaloga Mengiške pive).

Julij Meinl kedaj odpres?

L. MIKUŠ
Ljubljana, Mestni trg št. 15
priporoča svojo zalogo
deležnikov in solnčnikov
ter sprehajalnih palic.
Popravila se izvršujejo
točno in solidno.

KOLONIJALNO
Najboljše dobavo na dohodu
FRUCTUS
d. d. za promet zem. proizvodov, kolonijalnim in drugim blagom preje
Izidor Scholler-a sin
(ustanovljeno 1883)
Zagreb, Vlaška ul. 12.
Telefon 108. Brzjav: Fructus.
ŠPECERIJSKO
BLAGO

Knjigovodjo

prvovrstno moč, samostojen v vsem bilančnem poslovanju, izvežban v lesni branži, se sprejme. Pismene ponudbe je nasloviti: Ljubljana, glavna pošta, poštni predal št. 168.

Parna žaga Fran Ravnikar

mestni tesarski mojster

Ljubljana, Linhartova ulica št. 25

kupuje po najvišjih dnevnih cenah razne vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela konec marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enostisoč kron rezervnih zakladov.

Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici) na hipoteko in v tekočem računu.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Oblačilno blago

do 50 % ceneje

Manufakturna trgovina

Jos. Stopar

Ljubljana, Dunajska cesta št. 5

velika zaloga

hlačevine
modrotiska
zefirja
klota
razne podlage
štofa
sukanca
i. t. d.

Jadransko hotelsko in kupališčno dioničarsko društvo

Sušak-Reka, Zoonimirova ulica 102

Lastnik sledečih hotelov in sanatorijev:

Hotel-Pension
„SPERANZA“
in
„IMPERIAL“
Opatija.

Sanatorij in veliko
morsko kopališče
„THERAPIA“
Crikvenica.

Palace-Hotel
„MIRAMARE“
Crikvenica
Telefon interurb. 11.

Hotel-Pension
in morsko kopališče
„JADRAN“
Sušak-Reka
Telefon interurb. 2-14

Vsi hoteli in sanatoriji so najmodernejši in s vsem komfortom urejeni. — Oskrba izvrstna. — Otvorjeni skoraj celo leto. — Vse narčne prejema in daje po najnižji ceni. — Uprava hotela „MIRAMARE“ v Crikvenici; za Novi: uprava hotela „SAN-MARINO“ v Novom; za Sušak: SREDIŠNJI URED DRUŠTVA, SUŠAK-REKA.

Hotel-Pension
„SAN-MARINO“
Novi Vinodolski
Telefon interurb. 5.

Hotel-Pension
in morsko kopališče
„JADRAN“
Bakar.

Hotel-Pension in veliko
morsko kopališče
„LISANJ“
Novi Vinodolski.

Naslov za brzojave:
Jadransko društvo Sušak-Reka.
Interurban telefon št. 9-8-9.

„BALKAN.“

Trgovska, špedicijska in komisijska delniška družba.

Brzjavni naslov: „Balkansped.“

Ljubljana - Maribor - Trst - Wien

Špedicije vseh vrst. — Sprejemanje blaga v skladišča. — Zacinjanja. — Mednarodni prevozi. — Selitve s patentiranimi vozovi na vse strani. — Skladišča, spojeno s tirom južne železnice. — I. ljubljansko javno skladišče.

Največje domače špedicijsko podjetje.

Int. telefon št. 461.

Slovenska eskomptna banka

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in Srbsko banko v Zagrebu.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge. - Nakup in prodaja: Efektov, deviz, valut. - Eskompt menic, terjatev, faktur. - Akreditivi. - Borza.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.

Tovarna

Jos. Reich

Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnica: Šelenburgova ul. 3.

Barva

vsakovrstno blago.

Kemično čisti

obleke.

Svetlolika

ovratnike, zapestnice in srajce.

PODRUZNICE

Maribor

Gospiska ul. 38

Novo mesto

Glavni trg

Kočevje

št. 39.

Pisana rmoderno urejena tovarna V. MARSANO : „TIMEX“
Zastopn. prvovrstnih tovarn. — Ekspozitura: Dunaj IV., Viktorgasse 4.
Središče: Zagreb, Miklošičeva ulica št. 8.

TEHNIČNO podjetje za UVOZ in IZVOZ :
Zastopstvo v Beogradu, Bakareta in Solji

STROJI proti takojšnji dostavi:
1. Žage polnojarmen in krožne žage, oblični stroji za rezanje nastavkov (Dickenhobel), oblični stroji za rezanje (Abicht-Füge) in oblični stroji za votlo izrezovanje (Kehlhobel), valji za okrožne žage, brusilni stroji.
2. Stružni stroji, stroji za okroglo struženje (Fräse), skobelniki za kovine (Shaping), stroji za vrtnanje in brzovanje, škarje, ognjišča za kovače, stroji za obdelovanje pločevin, snovi, pila, stroji za rezanje vijakov.
3. Posamezne pile v vseh velikostih, različno orodje prvovrstnih tovarn.

Popolne TOVARNISKE naprave: Tovarne za spirit in rafinerijo, presanje olja, škrob in drože, konserve, testenine in pohištvo.

MOTORJI in LOKOMOBILI: Elektromotorji, agregatorji, stroji, motorji na olje in bencin, lokomobili na paro in beucin, parni stroji, lokomotive za drž. in manjše železnice, vozovi za prevažanje blaga, vodnjaki, mali vagončki za pesek itd.

GRADBENI material: Nosači, tračnice, ogibalnice, strošna lepenska itd.

Pozor!

K. Worsche-Maribor

Gospiska ulica št. 10.

Veletrgovina z manufakturnim blagom.

Priporoča svoje bogato zalogo po jako znižanih cenah.

Dokler je še zaloga oddajamo do 30 vagonov

morske soli

v jutavrečah, franko Ljubljana, zacarinjeno, bruto za netto po K 3— za kg. — Ponudbe na »Atlanta« v Ljubljani, Cigaletova ulica št. 1.

Prvi in edini slovenski zavarovalni zavod.

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajska cesta 17,

je ustanovila oddelek za

življenska zavarovanja.

Sprejema: V življenskem oddelku: zavarovanja na doživetje in smrt v vseh sestavih, zavarovanja na otroško doto, rentna in ljudska zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji.

V požarnem oddelku: zavarovanja vseh premakljivih in nepremakljivih predmetov, ki se poškodejo po ognju, streli in po eksploziji svetilnega plina po znano nizkih cenah.

Podružnica: CELJE, Breg 33.

Zanesljivi posredovalci se vedno sprejemajo.

Bonbone,

kandite, kolače, kekse in druge slaščice
naročate le pri domači slovenski tvornici

Josip Rajster v Šoštanju.

Dobava takoj. Nizke cene. Zahtevajte cenike!

Zaloge: Ljubljana: A. Pöschl, Gosposvetska cesta št. 7 in
J. Podboj, Sv. Petra cesta št. 95; Celje: Roz. De-
benjak, Kralja Petra cesta št. 15.

Stavbeno podjetje

Tavčar & Svetina

Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 6
se priporoča. 1844

STENICE

in njih zalega
tako pogine, ako uporabljate

MORTIN

steklenica 12 K
od zavoda M. Jünker, Zagreb,
Petrinjska ulica št. 3, III. nadstr.

Jugoslovanski kreditni zavod r. z. z. o. z.

v Ljubljani, Marijin trg 8, Wolfova ulica 1.

Poštni čekovni račun št. 11.323.
Telefon št. 54.

Podružnica v Murski Soboti.

Brzojavni naslov:
Jugoslovanski kredit Ljubljana.

Sprejema

hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po

4%

čistih brez odbitka. Izvenljubljanski vlagatelji dobe poštne položnice.

Inkaso faktur in trgovske informacije.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inonemška mesta. — Daje posojila na
vknjižbo, poroštvo, vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji. — Zavod je neposredno
pod državnim nadzorstvom.

Hočete obdržati svojo
lepoto? Hočete imeti
kakor baržun mehko
kožo? Nočete soinčnih
pes mozoljev in ogrcev?

Uporabljajte Fellerjevo
pravo Elza obrazno, ko-
žo obvarujočo pomado!
Občudovani bodete! Za-
vidani! 1 lonček 9 K,
No. III močnejše vrste
12 K. K temu Fellerjevo
najfinejše lilijsko mlečno
milo 16 K.

Hočete imeti lase, zdra-
ve lase? Fellerjeva pra-
va Elza Tannochina po-
mada za rast las doseže
bujne lase! Zapreči pr-
haj, prerano osivenje.
Zabrani pleš! 1 lonček
9 K. No. III 12 K. K temu
močno terovo milo za
umivanje glave 8 K. Sam-
pon 1 K. Mazilo za brke
250 K in 3— K.

Črtnik zoper glavo- in zobobol 1 škatljica 4— K — Fellerjev Elza fluid
6 dvojnati ali 2 veliki steklenici specialni 38 K. — Najboljši parum
z najfinejšim duhom od 8 K naprej. Najfinejši Hega-puder Dr. Kluger,
bel, roza in rumen, 1 velika škatljica 12 K. — Močna Fraucovka v ste-
klenicah po 8 K in 22 K. — Omot in poština posebej a najceneje. —
Eugen V. FELLER, lekarnar, Stubica Donja, Elza trg 134.
Hrvatska.

F. J. Peneš, Moste pri Ljubljani

razpošilja na drobno in debelo v vsaki množini: sladkor, kavo,
cikorijo, papriko, poper, rozine, namizno olje, kis, milo, pralni
prašek ter vsakovrstno specerijsko in kolonialno blago po najnižjih
dnevni cenah ter se za množestvilna naročila priporoča. 2377

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Podružnice: Borovlje, Celovec, Celje, Gorica, Maribor, Split, Sarajevo, Trst.
Ustanovljena leta 1900. Agentura v Ptuj. Ustanovljena leta 1900.

Poziv k subskripciji

novih delnic Ljubljanske kreditne banke XI. emisije 1. 1920/II.

Vsled sklepa občnega zbora delničarjev Ljubljanske kreditne banke z dne 8. junija t. l. v to pooblaščen, je sklenil upravni
svet istega dne provesti zvišanje delniške glavnice

od SHS K 30.000.000— na SHS K 50.000.000—

z izdajo

50.000 novih delnic po SHS K 400— nom. v skupnem znesku SHS K 20.000.000—

in sicer:

1. subskripcija novih delnic se vrši od 25. junija do 25. julija 1920.
 - a) pri Ljubljanski kreditni banki in njenih podružnicah v Borovljah, Celju, Gorici, Mariboru, Sarajevu, Splitu, Trstu ter
pri ekspozituri v Ptuj.
 - b) pri Hrvatski trgovski banki v Zagrebu in njeni podružnici v Osijeku.
 - c) pri Živnostenski banki v Pragi in njenih podružnicah v Čehoslovaški in
 - d) pri podružnici Živnostenske banke v Wien-u za Nemško Avstrijo.
 2. Dosedanji delničarji imajo pravico prevzeti na podlagi 2 starih delnic po 1 novo delnico po SHS K 400— nom., po SHS
K 900— tel. quel, plačljivih naenkrat pri subskripciji. Odlomki delnic se pri tem ne vpoštevajo. —
 3. Nove delnice so deležne dobička od 1. julija 1920.
 4. Pri subskripciji se morajo predložiti subskripcijskemu mestu v zgoraj navedenem roku plašči starih delnic v svrhu
označbe, da je pravica do opcije izvršena, dočim imajo imetniki delnic zadnjih 2 emisij, katerih izdaja vsled tehničnih zaprek ni
bila do sedaj mogoča, pravico do opcije v določenem supskripcijskem roku na podlagi tozadevnih pismenih prigrasnic ali začasnih
potrdil o vplačanih delnicah.
 5. bd azijskega kurzega dobička nove emisije se dodeli po odbitku stroškov in doklad te emisije, SHS K 1.000.000— po-
kojninskemu zakladu bančnega osobja, SHS K 1.000.000— rezervnemu zakladu, za bančne zadolžnice, ostanek pa pripade azijskemu
rezervnemu zakladu banke.
 6. Nove delnice se izroče subskribentom po 1. februarju 1921, proti izročitvi začasnih potrdil, oziroma obračunov o sub-
skribiranih delnicah.
- Uspeh emisije je zjamčen po posebnem sindikatu.
Ljubljana, meseca junija 1920.

Ljubljanska kreditna banka.

GOSPODARSKA BANKA

V LJUBLJANI

posluje začasno v prostorih Zadržne zveze, Dunajska c. 38/I.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira
vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in
devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne
knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije
pod najugodnejšimi pogoji.